

MSSF dla spółek giełdowych Newsletter nr 9

W numerze:

1. Czas na podsumowanie roku 2013 oraz co nas czeka w 2014 roku
2. MSSF – przegląd zagadnień branżowych. Wspólne ustalenia umowne w sektorze badań klinicznych i farmaceutycznych
3. Skutki zmian projektu dotyczącego ryzyka leasingowego w sektorze energetycznym

Patronat:

1. Czas na podsumowanie roku 2013 oraz co nas czeka w 2014 roku

Istotne kwestie

Utrata wartości aktywów niefinansowych

Utrata wartości to szczególnie obszar zainteresowania giełdowych organów regulacyjnych na całym świecie, czego dowodzą następujące przykłady:

- Europejski Urząd Nadzoru Rynków i Papierów Wartościowych (European Securities and Markets Authority - ESMA) uznał utratę wartości aktywów niefinansowych za jeden z [priorytetów dotyczących sprawozdań finansowych za rok 2013](#). Odwołuje się przy tym do ciągle widocznych skutków kryzysu finansowego i długiego okresu spowolnienia gospodarczego w Europie, co ma dowodzić, że przepływy pieniężne generowane przez aktywa nie odpowiadają prognozom. Taki wniosek również został wysunięty w raporcie z analizy sprawozdań finansowych za rok 2011, w którym stwierdzono iż niski poziom odpisów z tytułu utraty wartości ujmowanych przez emitentów mógł nie być odpowiedni, jeżeli weźmie się pod uwagę trudne warunki gospodarcze panujące w omawianym okresie.
- W [raporcie dotyczącym sprawozdawczości korporacyjnej za rok 2013](#) Brytyjska Rada Sprawozdawczości Finansowej (United Kingdom's Financial Reporting Council - FRC) stwierdza, że w obszarze tym nadal występuje wiele nierozwiązanych kwestii, w szczególności „heroiczne” założenia mające przynieść gwałtowne zmiany sytuacji firm generujących straty.
- Z kolei Australijska Komisja Papierów Wartościowych i Inwestycji (Australian Securities & Investments Commission - ASIC) podkreśla między innymi [znaczenie zasadności czynionych założeń](#) (w tym wątpliwości wynikających ze znaczących rozbieżności między uprzednio prognozowanymi a faktycznymi przepływami pieniężnymi) oraz identyfikacji ośrodków generujących przepływy pieniężne na odpowiednim poziomie.
- Komisja Papierów Wartościowych Stanu Ontario (Ontario Securities Commission) opublikowała [spostrzeżenia dotyczące ujawniania informacji o utracie wartości aktywów](#), określające zakres oczekiwanych korekt w opisie ośrodków generujących przepływy pieniężne w jednostkach sprawozdawczych, objaśnień dotyczących zdarzeń i okoliczności przyczyniających się do utraty wartości oraz podstawowych założeń i metody wyceny stosowanej przy obliczaniu wartości odzyskiwalnej.

W niniejszym wydaniu biuletynu przedstawiamy problemy sprawozdawczości finansowej wynikające ze zmian warunków gospodarczych, regulacji lub standardów rachunkowości.

Z najnowszej analizy „Global Economic Outlook” opracowanej przez Deloitte wynika, że największe światowe gospodarki zdradzają pierwsze oznaki ożywienia, zaś Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) przewiduje, iż w USA, Wielkiej Brytanii, Kanadzie i Japonii roczny wzrost gospodarczy osiągnie skalę od 1 do 2%. Wyzwaniem będzie jednak utrzymanie tego wzrostu: w USA sytuacja nie jest pewna w związku z budżetem federalnym i pułapem zadłużenia, w Wielkiej Brytanii rośnie ryzyko kryzysu na rynku nieruchomości, zaś w Japonii – wzrostu podatków, co może mieć niekorzystny wpływ na poziom sprzedaży.

Sytuacja w strefie euro będzie wyglądała różnie w różnych krajach: w Europie Północnej rok 2013 powinien przynieść pewien wzrost, zaś w Europie Południowej nadal panuje recesja.

Rynki wschodzące, dotychczas motor rozwoju światowej gospodarki, zdaniem MFW powinny utrzymać poziom rozwoju zbliżony do lat ubiegłych (np. 7,6% w Chinach w porównaniu do 7,7% w roku 2012 i 3,8% w Indiach w porównaniu do 3,2% w roku 2012), a wyzwaniem będzie, jak i w innych przypadkach, utrzymanie tego wzrostu.

Oczywiście te ogólne wskaźniki obejmują różnorodne regiony i branże, z których każda przechodzi okres sobie właściwej prosperity lub spowolnienia. Można powiedzieć, że sytuacja nie jest jednoznaczna. W tych warunkach osoby sporządzające sprawozdanie finansowe stoją przed wieloma wyzwaniami, zależnymi od warunków, w jakich działa dana firma. Ponadto wdrożenie nowych, istotnych standardów rachunkowości wymaga głębokiego namysłu i przeprowadzenia subiektywnych ocen.

Niniejsza część biuletynu poświęcona jest niektórym z tych kwestii oraz problemom, na których najprawdopodobniej w najbliższej przyszłości skupią się regulatorzy.

Dyskusje dotyczące utraty wartości aktywów niefinansowych często koncentrują się na utracie wartości firmy oraz aktywach niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania, powstających przy połączeniu przedsięwzięć. Zgodnie z paragrafem 10 MSR 36 „Utrata wartości aktywów” aktywa te należy co roku testować pod kątem utraty wartości, niezależnie od występowania jej przesłanek.

Inne aktywa podlegają testom na utratę wartości w momencie powstania przesłanek, które mogą wskazywać na jej wystąpienie. MSR 36 podaje przykłady informacji wewnętrznych (np. fizyczne uszkodzenie składnika aktywów) i zewnętrznych (np. wartość aktywów netto jednostki przekracza jej kapitalizację rynkową), wskazujące na utratę wartości aktywów, ale nie jest to wykaz wyczerpujący. Przesłanka wskazująca na znaczący spadek wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów, do poziomu niższego od wartości bilansowej, powoduje powstanie wymogu przeprowadzenia pełnego przeglądu utraty wartości aktywów.

Wartość odzyskiwalna to wyższa z dwóch kwot: wartości godziwej składnika aktywów pomniejszonej o koszty zbycia (określonej zgodnie z wymogami MSSF 13, które omawiamy poniżej) i „wartości użytkowej” (bieżącej wartości przyszłych przepływów pieniężnych, oczekiwanych od danego składnika aktywów lub ośrodka generującego przepływy pieniężne).

Testowanie utraty wartości metodą wartości użytkowej obejmuje kilka etapów, z których każdy wymaga starannej analizy.

W szczególności należy zwrócić baczną uwagę na następujące obszary:

- Poprawną identyfikację ośrodków generujących przepływy pieniężne (cash generating units – CGU) w oparciu o niezależne wpływy pieniężne; umowy dotyczące podziału kosztów nie powinny powodować identyfikacji większego CGU.
- Poprawność alokacji wartości firmy do ośrodków generujących przepływy pieniężne lub ich grup. Wartość firmy można alokować do grup takich ośrodków, ale wówczas taka grupa musi być najniższym poziomem, na którym monitoruje się wartość firmy dla potrzeb zarządzania i nie może być większy niż segment operacyjny (zgodnie z definicją

w MSSF 8) przed zagregowaniem danych dla potrzeb ujawnienia informacji o segmentach. Należy również pamiętać, że alokacja taka nie oznacza, iż poszczególne ośrodki generujące przepływy pieniężne w danej grupie przestały istnieć. Jeżeli bowiem na poziomie takiego ośrodka pojawią się przesłanki utraty wartości, MSR 36 wymaga zastosowania metody dwuetapowej, obejmującej porównanie wartości bilansowej poszczególnych ośrodków z ich wartością odzyskiwalną przed alokacją wartości firmy, a następnie ponowne testowanie grup ośrodków generujących przepływy pieniężne.

- Materiał uzasadniający prognozy przepływów pieniężnych. Ma to szczególne znaczenie, jeżeli prognozy różnią się od oczekiwań dotyczących gospodarki lub branży, w której działa dana jednostka, lub jeżeli poprzednie prognozy różniły się od faktycznie osiągniętych wyników.
- Spójność przewidywań z prognozami wykorzystywanymi do innych celów.
- Poprawność długoterminowych stóp wzrostu i dyskonta zastosowanych przy opracowywaniu prognoz przepływów pieniężnych. Zastosowanie średniego ważonego kosztu kapitału jednostki (WACC) do wszystkich ośrodków generujących przepływy pieniężne lub ich zespołów może nie być odpowiednie w przypadku jednostek działających na kilku różnych rynkach. W tym kontekście MSR 36 wymienia przede wszystkim ryzyko krajowe, które w obecnej sytuacji może mieć szczególne znaczenie, ponieważ niektóre gospodarki już wchodzą w fazę wzrostu, podczas gdy inne wciąż jeszcze zmagają się z kryzysem.

Spójność założeń i prognoz

W kilku obszarach prognozy dotyczące wyników mają wpływ na sprawozdania finansowe (np. analiza utraty wartości firmy, ujmowanie aktywów z tytułu odroczonego podatku, założenia aktuarialne wykorzystywane do rozliczania programów zdefiniowanych świadczeń, analizy dotyczące kontynuacji działalności). We wszystkich tych obszarach jednostka sprawozdawcza powinna stosować te same założenia, a jeżeli tak nie jest, konieczne jest przekonujące uzasadnienie odstępstwa od tej zasady. Konieczne jest również zapewnienie spójności założeń i prognoz przedstawionych w części opisowej z założeniami i prognozami prezentowanymi w sprawozdaniu finansowym.

Utrata wartości aktywów niewchodzących w zakres MSR 36

Pewne aktywa niefinansowe nie wchodzą w zakres MSR 36, bo są testowane na utratę wartości odmiennymi sposobami. Nie należy o nich zapominać przy sporządzaniu sprawozdania finansowego, bo na każdy z nich mogą oddziaływać trudne warunki gospodarcze. Może na przykład zmaleć możliwa do zrealizowania wartość netto zapasów lub prawdopodobieństwo wygenerowania przyszłych zysków niezbędnych do odzyskania składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy testuje się na utratę wartości inaczej niż aktywa niefinansowe, w oparciu o staranną analizę wymogów MSR 39 (lub MSSF 9, jeżeli dana jednostka stosuje ten standard).

- Choć w przeszłości wiele rynków kapitałowych generowało zyski, musimy pamiętać, że inwestycje kapitałowe sklasyfikowane zgodnie z MSR 39 jako dostępne do sprzedaży (DDS) wymagają testu na utratę wartości na poziomie indywidualnym, nie w ramach portfela. Wobec tego konieczne będzie zastosowanie spójnej polityki rachunkowości, pozwalającej określić, czy spadek wartości danej inwestycji jest „znaczący” lub „długotrwały”, a zatem czy wystąpiła utrata wartości. Spostrzeżenia dokonane przez Komitet Interpretacyjny MSSF dotyczące tego wymogu, sformułowane w lipcu 2009 roku wydają się być w dalszym ciągu aktualne:
 - Znaczący lub długotrwały spadek wartości powoduje utratę wartości; nie można interpretować tego fragmentu standardu jako wymogu wystąpienia obu tych cech.
 - Spadek wartości ocenia się w kategoriach bezwzględnych. Jeżeli jest on odzwierciedleniem ogólnego spadku cen rynkowych, nie zmniejsza to jego znaczenia.
 - Prognoza odzyskania wartości nie jest czynnikiem wystarczającym.
 - Papiery wartościowe denominowane w walutach obcych podlegają testom utraty wartości w walucie funkcjonalnej jednostki sprawozdawczej, nie w walucie inwestycji.

- Aktywa wyceniane po koszcie zamortyzowanym należy testować pod kątem wystąpienia zdarzeń mogących wskazywać na utratę wartości, obejmujących:
 - znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika,
 - naruszenie warunków umowy (np. niespłacenie lub zaleganie ze spłatą odsetek czy kapitału),
 - prawdopodobieństwo, że dłużnik zostanie postawiony w stan upadłości lub restrukturyzacji finansowej,
 - zniknięcie aktywnego rynku danego składnika aktywów finansowych wskutek problemów finansowych.
- Inwestycje w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach, choć są klasyfikowane jako aktywa finansowe, podlegają wymogom MSR 39 dotyczącym utraty wartości tylko wówczas, gdy są rozliczane zgodnie z tym standardem. Jeżeli inwestycje takie wycenia się po koszcie lub metodą praw własności, podlegają one wymogom MSR 36.
- Do czasu ukończenia przez RMSR prac dotyczących utraty wartości aktywów finansowych obowiązuje model poniesionej straty zawarty w MSR 39, nawet jeżeli dana jednostka stosuje MSSF 9.

Ujawnienia dotyczące utraty wartości

Zmiany do MSR 36 dotyczące ujawnienia wartości odzyskiwalnej ośrodków generujących przepływy pieniężne, obejmujących wartość firmy lub aktywa niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania

Równocześnie z publikacją MSSF 13 RMSR wprowadziła szereg poprawek do innych standardów. Jedną z nich polegała na dodaniu do MSR 36 wymogu ujawniania wartości odzyskiwalnej (tj. wyższej z dwóch: wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszt zbycia) poszczególnych ośrodków generujących przepływy pieniężne (lub grup takich ośrodków), do których alokowano znaczącą część wartości firmy (lub aktywów niematerialnych o nieokreślonym okresie użytkowania). Wymóg ten dotyczy wszystkich okresów, nie tylko tego, w którym nastąpiła utrata wartości. Wprowadzono go przypadkowo; obecnie MSSF wprowadziła odpowiednie poprawki do MSR 36. Poprawka wchodzi w życie w 2014 roku, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Jednostki zainteresowane wykorzystaniem tej poprawki przy sporządzaniu sprawozdań finansowych za rok 2013 powinny mieć świadomość, że wiąże się to z koniecznością ujawnienia dodatkowych informacji dotyczących odpisów z tytułu utraty wartości, wynikających z wyceny wartości odzyskiwalnej jako wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Ujawnienia o charakterze informacyjnym mają podstawowe znaczenie, gdyż umożliwiają użytkownikom sprawozdania finansowego analizę subiektywnych ocen dotyczących możliwej utraty wartości aktywów finansowych i niefinansowych, na co szczególnie uwrażliwieni są regulatorzy.

MSR 36 i MSSF 7 zawierają szczegółowe wymogi dotyczące ujawniania informacji dotyczących odpowiednio aktywów finansowych i niefinansowych. Należy zwrócić szczególną uwagę na te, które mają umożliwić użytkownikom analizę przeprowadzonych działań oraz podstawowych założeń i subiektywnych ocen. Regulatorów interesują w szczególności:

- wymóg zawarty w par. 134(d) MSR 36 opisujący metodę określania podstawowych założeń wykorzystywanych do obliczenia wartości użytkowej (obejmujących okres, na który określono przepływy pieniężne w oparciu o prognozy zatwierdzone przez kierownictwo, długoterminową stopę wzrostu zastosowaną po tym okresie oraz stopę dyskonta zastosowaną do prognozowanych przepływów pieniężnych).
- wymóg zawarty w par. 134(f) MSR 36 dotyczący przeprowadzenia analizy wrażliwości, jeżeli uzasadnione i prawdopodobne zmiany kluczowych założeń spowodowałyby utratę wartości (przykładowo założenie to mogłoby dotyczyć marży na sprzedaży, wzrostu przychodów lub stopy dyskonta),
- wymogi MSSF 7 dotyczące ujawniania informacji o jakości kredytowej nieprzeterminowanych i niedotkniętych utratą wartości aktywów oraz czynników branych pod uwagę przy ustalaniu utraty wartości aktywów finansowych.

Ujawnienia te obejmują nie tylko obszary wyzwań regulacyjnych, ale również szersze problemy, które należy uwzględnić w procesie sporządzania sprawozdań finansowych.

Ujawnianie danych charakterystycznych dla danej jednostki, na odpowiednim poziomie szczegółowości

Dosłowna interpretacja MSR 36.134(d) może sugerować, że do spełnienia tego wymogu wystarczy ujawnienie pojedynczych kwot dotyczących okresu objętego prognozą, długoterminowej stopy wzrostu i stopy dyskonta. Regulatorzy sprecyzowali jednak, że tak nie jest i że informacje należy ujawniać w rozbiciu np. w odniesieniu do różnych stóp dyskonta stosowanych do ośrodków generujących przepływy pieniężne w różnych branżach lub jurysdykcjach. Kilku regulatorów podkreśliło znaczenie wymogu dotyczącego opisu metody przyjętej przez kierownictwo przy ustalaniu kluczowych założeń. Opis ten nie powinien mieć charakteru standardowej formuły, tylko odzwierciedlać specyfikę danej jednostki. Takie samo podejście może dotyczyć ujawniania czynników uwzględnianych przy ustalaniu utraty wartości aktywów. Podobnej krytyce poddano np. wymóg MSSF 3 dotyczący ujawniania czynników składających się na wartość firmy ujawnianą w procesie łączenia przedsięwzięć.

Uzasadnienie twierdzeń zawartych w sprawozdaniu finansowym

Jeżeli dana jednostka nie podziela poglądu, że uzasadniona i prawdopodobna zmiana kluczowego założenia mogłaby spowodować powstanie odpisu z tytułu utraty wartości, może zamieścić odpowiednie oświadczenie w sprawozdaniu finansowym. Należy jednak pamiętać, że regulator może zażądać od jednostki uzasadnienia takiego oświadczenia. Na przykład ESMA wyraża pogląd, że takie oświadczenie nie wystarczy, jeżeli dana jednostka nie ma odpowiedniego marginesu tolerancji.

Odwracanie odpisów z tytułu utraty wartości

W miarę odzyskiwania równowagi gospodarczej i wzrostu cen aktywów (przynajmniej na niektórych rynkach) kwestia odwracania odpisu z tytułu utraty wartości ujętego w okresie kryzysu finansowego może nabierać znaczenia. Wymogi, które należy w tym przypadku uwzględnić, również zależą od charakteru danego składnika aktywów.

Odwracanie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych

Po pierwsze, należy pamiętać, że MSSF nie dopuszczają w żadnej sytuacji odwracać odpisów z tytułu utraty wartości firmy.

W przeciwieństwie do tego wymaga się odwrócenia odpisów dotyczących innych aktywów niefinansowych wchodzących w zakres MSR 36 w przypadku wystąpienia obiektywnych przesłanek, że uprzednio ujęta utrata wartości uległa zmniejszeniu. Wskaźniki takiego spadku odzwierciedlają przesłanki utraty wartości opisane w MSR 36, ale już przesłanki odwrócenia utraty wartości niekoniecznie są odzwierciedleniem wskaźników skutkujących ujęciem odpisu. Należy pamiętać, że odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości nie jest prostym skutkiem upływu czasu, powodującego zwiększenie zdyskontowanej wartości przyszłych przepływów pieniężnych. Konieczne jest do tego zwiększenie wartości wpływów (wskutek podniesienia jakości prognoz), zmniejszenie prognozowanych wypływów (np. wskutek weryfikacji założeń aktuarialnych dotyczących zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń) lub zmniejszenie zastosowanej stopy dyskonta.

Po identyfikacji ewentualnego odwrócenia składnik aktywów (lub ośrodek generujący przepływy pieniężne) testuje się tak samo, jak przy sprawdzaniu utraty wartości i odpowiednio ujmuje się odwrócenie odpisu. Odwrócenie odpisu może zwiększyć wartość bilansową składnika aktywów do poziomu, który osiągnęłaby, gdyby nie dokonano tego odpisu, z uwzględnieniem dodatkowej amortyzacji, którą ujęto by, gdyby nie nastąpiła utrata wartości.

Odwracanie odpisu z tytułu utraty wartości aktywów finansowych

Jeżeli chodzi o inwestycje kapitałowe sklasyfikowane jako DDS, to podobnie jak w przypadku wartości firmy, nie dopuszcza się odwracania odpisów z tytułu utraty wartości. Po ujęciu odpisu aktualizacyjnego wszelkie zwiększenia wartości ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach, nie w wyniku finansowym.

Odpis z tytułu utraty wartości inwestycji dłużnych DDS oraz aktywów wycenianych po koszcie zamortyzowanym odwraca się, jeżeli wzrost wartości (inwestycji DDS) lub spadek wartości odpisu aktualizacyjnego (w przypadku aktywów wycenianych po koszcie zamortyzowanym) można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu tego odpisu.

Podobnie jak w przypadku aktywów niefinansowych, odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości składnika aktywów finansowych nie może powodować powstania „zysku netto” w jednostce. Odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości instrumentu dłużnego DDS ujętego w wyniku finansowym ogranicza się do kwoty odpisu uprzednio ujętego w wyniku finansowym. Podobnie odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości składnika aktywów wycenianego po koszcie zamortyzowanym nie może powodować wzrostu wartości bilansowej tego składnika powyżej poziomu sprzed ujęcia odpisu.

Prezentacja odwrócenia odpisu

Poza ujęciem i wyceną odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości warto zastanowić się nad kwestią ich prezentacji w wyniku finansowym. Odwrócenie ujmują się zwykle w tej samej pozycji wyniku finansowego, co pierwotny odpis.

Komentarz zarządu

Inny obszar szczególnego zainteresowania użytkowników sprawozdań finansowych i regulatorów to część opisowa sprawozdania finansowego. Ta część raportu rocznego (analiza i interpretacja kierownictwa, przegląd działalności, przegląd finansowy i operacyjny itp.) powinna, wraz ze sprawozdaniem finansowym, przedstawiać spójną historię działalności i wyników firmy. W Wielkiej Brytanii na przykład przepisy stanowią, że zarządy spółek giełdowych muszą jednoznacznie potwierdzić, że raport roczny jako całość jest „rzetelny, wyważony i zrozumiały”, zaś w USA Elisse B. Walter, członkini Komisji Papierów Wartościowych i Giełd, podkreśliła znaczenie analiz i interpretacji zarządu jako „kompletnej historii”, opisującej zarówno sukcesy, jak i niepowodzenia firmy.

Na poziomie podstawowym jest to potwierdzenie wymogu spójności części opisowej z danymi finansowymi. Czy segmenty operacyjne określone w MSSF 8 odpowiadają segmentom opisanym w analizie i interpretacji? Czy aktywa niematerialne ujęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych zgadzają się z tym, co przedstawiono w opisie strategii przejęcia?

Jak wynika z najnowszej analizy pt. „New Beginning” przeprowadzonej przez Deloitte w Wielkiej Brytanii, firmy najbardziej zaawansowane, jeżeli chodzi o metodologię sporządzania sprawozdań finansowych, ograniczają się do jednego opisu, zawierającego jasno określone powiązania między danymi finansowymi i niefinansowymi. W miarę rozwoju różnorodnych inicjatyw, takich jak system sprawozdawczości zintegrowanej opracowany przez Międzynarodową Radę ds. Sprawozdawczości Zintegrowanej, podejście takie może z czasem zyskać na popularności. W tym kontekście nie należy tracić z oczu znaczenia zawartych w MSSF wymogów dotyczących objaśnień zawartych w notach do sprawozdania finansowego. Szczególne znaczenie mają następujące wymagania:

- W razie potrzeby ujawnienia wynikające ze stosowanych zasad rachunkowości powinny zawierać informacje dotyczące konkretnej jednostki, nie ograniczając się do powtarzania formułek zawartych w standardach rachunkowości. Ma to szczególne znaczenie przy objaśnianiu zasad ujmowania przychodów oraz innych obszarów (np. kryteriów uznawania spadku wartości inwestycji kapitałowych DDS za „znaczący” lub „długotrwały”).

- Wymogi MSR 1 określające zasady ujawniania informacji o założeniach dotyczących znaczących przyczyn niepewności szacunków oraz subiektywnych ocen dokonanych w procesie stosowania przyjętych zasad rachunkowości. Ujawnienia te mają większą wartość, jeżeli zawierają informacje dotyczące konkretnej jednostki sprawozdawczej.
- Wymogi MSR 8 dotyczące dostarczania informacji o skutkach zastosowania w ciągu roku nowych standardów rachunkowości oraz o nowo wydanych standardach, które nie weszły jeszcze w życie. W tym roku będzie to szczególnie istotne w kontekście wejścia w życie MSSF 13, MSR 19 (2011) oraz „pakietu pięciu standardów” standardów dotyczących udziałów w innych jednostkach.

Ujawnienia o charakterze szablonu

Niektórzy regulatorzy wyrażają niezadowolenie z powodu szablonowego charakteru ujawnień, które nie dostarczają istotnych informacji o jednostce sporządzającej sprawozdanie finansowe. Powyższe przykłady wskazują, w jakich przypadkach należy unikać takich praktyk.

Połączenie jednostek gospodarczych i ciągłość zatrudnienia

W niektórych branżach połączenia jednostek gospodarczych charakteryzują się tym, że właściciele jednostki przejmowanej pozostają udziałowcami i dostają dywidendy zależne od osiągniętych przez nią wyników, a czasem również wynagrodzenie z tytułu ciągłości zatrudnienia.

W styczniu 2013 roku w biuletynie „IFRIC Update” Komitet Interpretacyjny MSSF zauważył, że umowa, w której płatności warunkowe są automatycznie wstrzymywane w momencie ustania stosunku pracy, musiałaby się kwalifikować jako dotycząca wynagrodzenia za usługi po połączeniu jednostek, nie za przejęcie, chyba że warunek dotyczący świadczenia usług nie jest znaczący.

W oparciu o ten komentarz wszystkie kwoty należne z tytułu takiej umowy ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych po połączeniu jednostek gospodarczych, nie jako część wynagrodzenia z tytułu połączenia tych jednostek.

Inne kwestie związane z warunkami niepewności gospodarczej

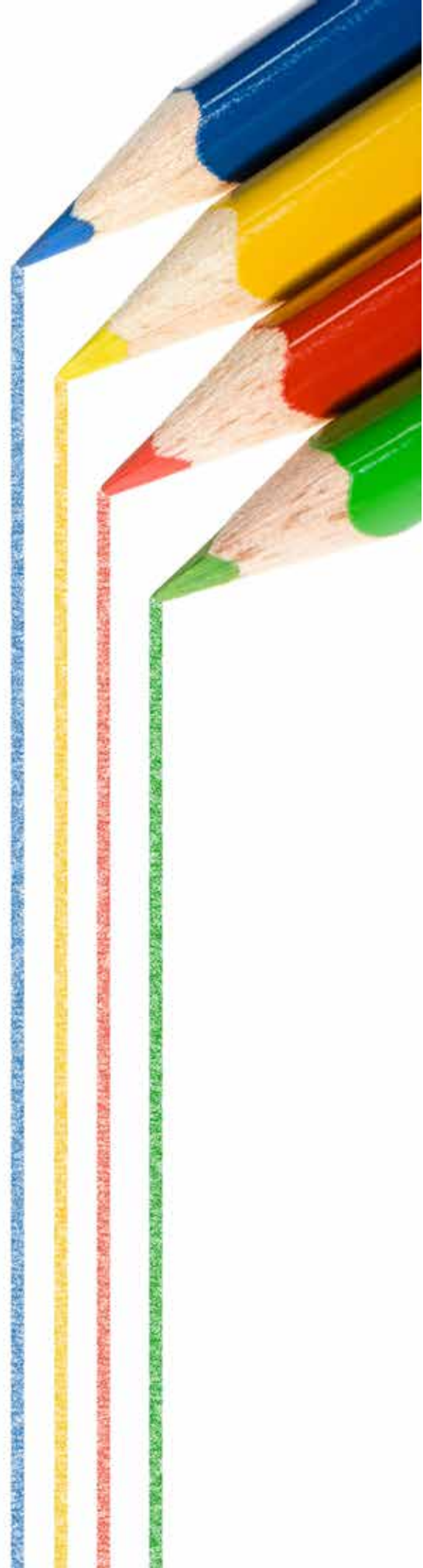
Ponieważ warunki prowadzenia działalności nadal są niepewne, a niektóre gospodarki nadal tkwią w recesji, część jednostek nadal będzie musiała uwzględnić niżej wymienione kwestie.

Możliwość kontynuacji działalności

Dla wielu jednostek, w szczególności tych działających w branżach lub jurysdykcjach charakteryzujących się zerowym lub ujemnym wzrostem, możliwość kontynuacji działalności będzie obszarem wymagającym szczególnie starannych badań.

Jej ocena będzie obejmowała analizę, czy jednostka ma dostęp do środków pieniężnych wystarczających na pokrycie jej potrzeb w przewidywalnej przyszłości (w MSR 1 okres ten definiuje się jako 12 miesięcy od daty sporządzenia sprawozdania finansowego). Dostęp do środków pieniężnych może mieć formę linii kredytowej (w takim razie jednostka musi sprawdzić, czy spełni warunki (np. warunki umowy kredytowej) związane z udostępnieniem tych funduszy) lub inną – planowanej emisji akcji (w takim przypadku jednostka musi rozważyć prawdopodobieństwo powodzenia takiej emisji). Analizy nie mogą się jednak ograniczać do ryzyka płynności. Należy wziąć pod uwagę inne dostępne dane, które mogą mieć wpływ na zdolność jednostki do kontynuowania działalności.

Trzeba również uwzględnić potrzebę poprawnego ujawnienia subiektywnych ocen kierownictwa związanych z możliwością kontynuacji działalności (w formie podstawowych ocen ujawnianych zgodnie z MSR 1 lub celem zachowania zgodności z przepisami prawnymi dotyczącymi możliwości kontynuacji działalności lub podstawowych rodzajów ryzyka związanego z jej prowadzeniem). Regulatorzy, np. Australian Securities & Investment Commission (ASIC), zadeklarowali zainteresowanie tym rodzajem ujawnień.

Klasyfikacja zobowiązań jako krótko- lub długoterminowych

Niedotrzymanie kowenantów kredytowych wpłynie negatywnie nie tylko na możliwość kontynuacji działalności, ale również na klasyfikację kredytów objętych danymi kowenantami.

Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego należy pamiętać, że jeżeli na koniec okresu sprawozdawczego wierzyciel ma prawo zażądać spłaty w terminie 12 miesięcy od jego zakończenia, zobowiązanie klasyfikuje się jako krótkoterminowe, nawet jeśli wierzyciel w późniejszym czasie zrezygnuje z wykonania tego prawa. W kontekście możliwości kontynuacji działalności znaczenia nabierają też potencjalne trudności z dotrzymaniem warunków umowy.

Ujawnianie informacji o ryzyku finansowym

Wymogi MSSF 7 dotyczące ujawniania szczegółowych danych o kredytach, płynności i rynku stanowią obszar szczególnego zainteresowania regulatorów. ESMA koncentruje się na:

- jasnych, przejrzystych informacjach dotyczących składników aktywów, które nie przeterminowały się ani nie utraciły wartości oraz tych składników aktywów, które utraciły wartość;
- jednoznacznym opisie zasad rachunkowości stosowanych przy ocenie zbiorowej utraty wartości aktywów finansowych;

Należy pamiętać, że wymogi MSSF 7 dotyczą wszystkich aktywów finansowych objętych ryzykiem kredytowym, w tym należności handlowych oraz aktywów z tytułu kredytów udzielonych przez instytucje finansowe.

- odpowiednio szczegółowych ujawnieniach dotyczących ryzyka płynności, w szczególności na ujawnieniach odpowiedniej liczby okresów przy analizie zapadalności;
- dostępności lub ograniczeniach możliwości dysponowania aktywami, które można by wykorzystać do poprawy płynności.

Nowe i zmienione MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE (MSSF UE) obowiązujące w odniesieniu do sprawozdań finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2013 r.

Szczegółowe informacje dotyczące niżej omawianych nowych i znowelizowanych standardów można znaleźć na stronie: www.deloitte.com/view/pl_PL/pl/publikacje/biuletyny/biuletynmssf/index.htm

MSSF	Obowiązuje w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się dnia lub później	Zastosowanie	Nr Biuletynu MSSF
MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”	1 stycznia 2013 r.	Prospektywne	6 / 2011 (wrzesień)
Nowelizacja MSR 19 „Świadczenia pracownicze” (wersja z 2011 r.)	1 stycznia 2013 r.	Zastosowanie retrospektywne z postanowieniami dotyczącymi okresu przejściowego.	6 / 2011 (wrzesień)
Zmiany do MSSF 1 - Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy	1 stycznia 2013 r.	Retrospektywne	2 / 2011 (luty)
Zmiany do MSSF 1 Pożyczki rządowe	1 stycznia 2013 r.	Retrospektywne	3 / 2012 (sierpień)
Zmiany do MSSF 7 dotycząca ujawniania informacji na temat kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych	1 stycznia 2013 r.	Retrospektywne	2 / 2012 (lipiec)
Zmiany do MSR 1 dotycząca prezentacji pozycji pozostałych całkowitych dochodów	1 lipca 2012 r.	Retrospektywne	6 / 2011 (wrzesień)
Zmiany do MSR 12 – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów	1 stycznia 2013 r.	Retrospektywne	2 / 2011 (luty)
Poprawki do MSSF – cykl 2009-2011	1 stycznia 2013 r.	Retrospektywne	3 / 2012 (sierpień)
KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalni odkrywkowej”	1 stycznia 2013 r.	Interpretację należy stosować do rozliczania kosztów usuwania nadkładu poniesionych od początku najwcześniejszego okresu objętego prezentacją, zgodnie z postanowieniami przejściowymi.	8 / 2011 (grudzień)

MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”

MSSF 13 jest jednolitym standardem regulującym wycenę w wartości godziwej, wymaganą lub dopuszczaną przez inne standardy. Wobec tego ma szeroki zakres, obejmujący np. nieruchomości inwestycyjne, aktywa biologiczne i niematerialne oraz wszystkie typy instrumentów finansowych. MSSF 13 odwołuje się do definicji wartości godziwej, którą jest „cena otrzymana w transakcji sprzedaży składnika aktywów lub zapłacona za przeniesienie zobowiązania w standardowej transakcji między uczestnikami rynku przeprowadzonej na dzień wyceny”. Można to określić jako definiowanie wartości godziwej metodą „wyjścia”.

Definicję tę stosuje się wraz z paroma innymi koncepcjami zawartymi w MSSF 13:

- Jednostka obrachunkowa stosowana do wyceny wartości godziwej (tj. na poziomie pojedynczego składnika aktywów, zobowiązania lub grupy aktywów czy zobowiązań) powinna być spójna z jednostką obrachunkową stosowaną na podstawie standardu, który wymaga lub dopuszcza zastosowanie wartości godziwej.

Jednostka obrachunkowa dla inwestycji kapitałowych

Określenie jednostki obrachunkowej dla aktywów finansowych będących inwestycjami w jednostkach zależnych, wspólnych przedsięwzięciach i jednostkach stowarzyszonych, wycenianymi w wartości godziwej, znajduje się obecnie w harmonogramie prac RMSR. Projekt odpowiedniego standardu ma ukazać się w drugim kwartale 2014 roku.

Kwestia ta nabiera znaczenia w momencie wyceny takiej inwestycji w wartości godziwej, np. kiedy wartość odzyskiwalną inwestycji szacuje się na podstawie wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia w związku z testami na utratę wartości, a akcje podmiotu inwestycji notowane są na aktywnym rynku (tj. możliwa jest wycena na „Poziomie 1”).

Przed zakończeniem projektu RMSR jednostkę obrachunkową można traktować jako całość inwestycji, co uzasadnia korektę wyceny wartości godziwej w oparciu o iloczyn ceny giełdowej jednej akcji i liczby posiadanych akcji (często zwanej $\text{Cena} \times \text{Ilość}$), odzwierciedlającej premię płaconą za kontrolę, współkontrolę lub znaczący wpływ na podmiot inwestycji. Należy pamiętać, że takie korekty nie dadzą się zaobserwować (tj. są to dane wejściowe z „Poziomu 3”). Jeżeli są znaczące, cała wycena wartości godziwej zostanie sklasyfikowana jako wycena na Poziomie 3, a zatem pojawi się wymóg ujawnienia dodatkowych informacji określonych w MSSF 13 w odniesieniu do wyceny wartości godziwej na tym poziomie hierarchii (np. opisu procesu wyceny i danych wsadowych oraz wrażliwości na zmiany danych wsadowych niedających się zaobserwować).

Inne inwestycje giełdowe wyceniane w wartości godziwej zgodnie z MSSF 9 lub MSR 39 nie wchodzą w zakres niniejszej dyskusji. W takich przypadkach jednostka obrachunkowa to jedna akcja i nie wprowadza się korekt ceny akcji na Poziomie 1.

Przy analizie możliwości zastosowania innych zasad rachunkowości niż $\text{Cena} \times \text{Ilość}$ do wyceny wartości godziwej inwestycji w jednostkach zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach należy również uwzględnić opinie lokalnych regulatorów. Na przykład francuskie Autorité des Marchés Financiers (AMF - Biuro Rynków Finansowych) w takiej sytuacji żąda od jednostek sprawozdawczych prezentacji i objaśnienia zastosowanej jednostki obrachunkowej.

- W przypadku aktywów niefinansowych wartość godziwą ustala się w oparciu o optymalne wykorzystanie danego składnika aktywów, niezależnie od tego, czy jednostka zdecyduje się wykorzystać ten składnik w ten, czy w inny sposób.

Różnica między optymalnym wykorzystaniem a faktycznym wykorzystaniem

W kontekście połączenia przedsięwzięć optymalne wykorzystanie składnika aktywów może różnić się od faktycznego. Jeżeli spółka przejmowana posiada składnik aktywów, którego spółka przejmująca nie zamierza wykorzystywać (np. patent na produkt, którego nie będzie wytwarzać), jasne jest, że wartość godziwa tego składnika musi mimo to odzwierciedlać jego optymalne wykorzystanie przez uczestnika rynku. Nie można mu przypisać wartości zerowej na podstawie zamiarów jednostki przejmującej. Należy również przeanalizować wykorzystanie nieruchomości inwestycyjnych, ponieważ ich bieżące zagospodarowanie może różnić się od wykorzystania optymalnego, jeżeli np. odbiega od bieżących rynkowych ocen najbardziej rentownego wykorzystania działek na danym terenie.

- W wycenie aktywów i zobowiązań należy również uwzględnić ryzyko niewywiązania się z zobowiązań (ryzyko, że druga strona umowy nie wypełni swoich zobowiązań).

Ryzyko kredytowe w wycenie instrumentów pochodnych

Przy określaniu wartości godziwej instrumentów pochodnych zazwyczaj wartość wyjściową określa się na podstawie prognozowanych przepływów pieniężnych zdyskontowanych o stopę „wolną od ryzyka”. Uwzględnienie ryzyka niewywiązania się zgodnie z wymogami MSSF 13 wymaga korekty tej wartości o ryzyko niewypełnienia zobowiązań przez wszystkie strony umowy. Korekta taka może być niezbędna przy wycenach instrumentów pochodnych znajdujących się w obrocie pozagiełdowym dokonywanych przez bank, jako że w ich wycenie mogą nie zostać uwzględnione skutki ryzyka niewywiązania z zobowiązań.

Korekta ryzyka kredytowego kontrahenta często określana jest mianem korekty wyceny kredytu (CVA – credit valuation adjustment), zaś własne ryzyko kredytowe uwzględnia się poprzez korektę wyceny debetu (DVA – debit valuation adjustment).

- Wartość godziwą zobowiązań określa się w oparciu o koncepcję ceny przeniesienia zobowiązania, nie jego rozliczenia.
- Przy wycenie zakłada się, że transakcja sprzedaży składnika aktywów lub przekazania zobowiązania odbywa się na podstawowym (lub najbardziej korzystnym) rynku, do którego dostęp ma dana jednostka.

Jeżeli można bezpośrednio zaobserwować cenę składnika aktywów lub zobowiązania, przyjmuje się ją jako wartość godziwą. Jeżeli nie ma takiej możliwości, standard dopuszcza trzy powszechnie stosowane techniki wyceny, a jednostka sprawozdawcza musi stosować się do jednej lub kilku z nich.

MSSF 13 wymaga ujawniania szczegółowych danych ilościowych i jakościowych dotyczących metod określania wartości godziwej oraz danych wsadowych wykorzystanych w tym procesie. Obejmuje to ujawnienie poziomu hierarchii wartości godziwej, do którego przyporządkowano daną wycenę.

Metoda rynkowa	Metoda kosztowa	Metoda dochodowa
W metodzie rynkowej wykorzystuje się ceny i inne informacje pochodzące z transakcji rynkowych dotyczących identycznych lub porównywalnych składników aktywów lub ich grup, np. przedsięwzięcia.	Technika wyceny odzwierciedlająca kwotę, która byłaby potrzebna do odtworzenia mocy przerobowych danego składnika aktywów (często określana jako bieżący koszt odtworzenia).	Metoda ta polega na przeliczeniu przyszłych wartości (np. przepływów pieniężnych, dochodów i wydatków) na jedną (zdyskontowaną) kwotę bieżącą. Wartość godziwą określa się na podstawie wartości wynikającej z bieżących prognoz rynkowych dotyczących tych przyszłych wartości.

Hierarchia wartości godziwej

Hierarchia wartości godziwej to koncepcja znana osobom mającym do czynienia z instrumentami finansowymi, gdyż MSSF 7 wymaga takiej klasyfikacji instrumentów finansowych wycenianych w wartości godziwej. MSSF 13 rozszerza ten wymóg na wszystkie aktywa i zobowiązania, które są wyceniane w wartości godziwej lub których wartość godziwą ujawnia się w sprawozdaniu finansowym.

Hierarchia wartości godziwej klasyfikuje dane wsadowe wyceny w oparciu o możliwość ich zaobserwowania na poziomie od Poziomu 1 (notowane, nekorygowane ceny z aktywnych rynków, dotyczące identycznych aktywów lub zobowiązań, do których jednostka ma dostęp na dzień wyceny) do Poziomu 3 (nieobserwowalne dane wsadowe). Składnik aktywów lub zobowiązanie jako całość klasyfikuje się na najniższym poziomie danych wsadowych istotnych dla wyceny danej pozycji.

W przypadku wszystkich aktywów i zobowiązań sklasyfikowanych na Poziomie 3 wymaga się dodatkowych ujawnień dotyczących procesu wyceny i wrażliwości na zmiany niemożliwych do zaobserwowania wskaźników.

Zastosowanie MSSF 13 bywa trudne, ponieważ jednostka sprawozdawcza będzie musi ocenić, czy obecnie stosowane metody wyceny w wartości godziwej są zgodne ze standardem i dochować należytej staranności przy ujawnianiu informacji dotyczących czynności wykonanych w procesie wyceny. W przypadku składnika aktywów niefinansowych będzie to wymagało sprawdzenia, czy poprzednio stosowana metodologia jest zgodna z jedną z trzech dopuszczalnych metod wyceny (rynkową, kosztową i dochodową) opisanych w MSSF 13 i na jakim poziomie hierarchii wartości godziwej mieszczą się wykorzystywane dane wsadowe. W szczególności strony trzecie nie mogą zaobserwować prognoz kierownictwa dotyczących przyszłych dochodów i kosztów, co powoduje konieczność ich klasyfikacji na Poziomie 3.

Wymagane przez MSSF 13 stosowanie danych wsadowych z możliwie najwyższego poziomu hierarchii wartości godziwej oraz ujawnianie dodatkowych informacji dotyczących wyceny na poziomie 3 mogą być mylnie uznane za dowód nierzetelności tego rodzaju wyceny. Tak jednak nie jest. Trudniej je zaobserwować niż w przypadku transakcji z Poziomu 1 i 2, dodatkowe ujawnienia zatem mają na celu umożliwienie użytkownikom sprawozdania finansowego analizę wyceny na podstawie danych, do których w innym przypadku nie mieliby dostępu.

Ze względu na zakres, stopień złożoności i zakres wymaganych ujawnień, MSSF 13 budzi szczególne zainteresowanie regulatorów w momencie zastosowania po raz pierwszy.

ESMA stwierdził, że wycena wartości godziwej i związane z tym ujawnienia wchodzą w zakres priorytetów dotyczących sprawozdań finansowych za rok 2013. W szczególności podkreśla się konieczność zachowania ostrożności przy uwzględnianiu ryzyka niewywiązania się w wycenie, wyboru odpowiedniej jednostki obrachunkowej i ujawnienia właściwych informacji.

Zmiany do MSR 12 dotyczące odroczonego podatku i realizacji wartości aktywów

Zmiany do MSR 12 umożliwiają odejście od zasady, że wycena odroczonego podatku powinna odzwierciedlać sposób, w jaki jednostka spodziewa się odzyskać wartość bilansową składnika aktywów. Wprowadzają mianowicie możliwe do podważenia założenie, iż wartość bilansową nieruchomości inwestycyjnej wycenianej według modelu wartości godziwej zgodnie z MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” można w całości zrealizować w transakcji sprzedaży. Zmiany te są odpowiedzią na wyrażane przez użytkowników obawy, że zastosowanie MSR 12 w poprzedniej formie może być trudne lub nacechowane subiektywizmem w przypadku nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej, ponieważ jednostka może planować utrzymanie składnika aktywów przez czas nieokreślony, w którym spodziewa się zarówno wygenerować przychód z najmu, jak i zwiększyć jego wartość. Dzięki zmianom, o ile nie odrzuci się proponowanego założenia, wycena zobowiązań lub aktywów z tytułu odroczonego podatku ma odzwierciedlać skutki podatkowe odzyskania całości wartości bilansowej nieruchomości inwestycyjnej poprzez sprzedaż. Założenie dotyczące sprzedaży odrzuca się, jeżeli nieruchomość inwestycyjna podlega amortyzacji i utrzymywana jest w ramach modelu biznesowego, którego celem jest stopniowe wykorzystanie zasadniczo wszystkich pożytków ekonomicznych w niej zawartych, a nie sprzedaż. Po wprowadzeniu poprawek jednostki posiadające nieruchomości inwestycyjne rozliczane zgodnie z modelem wartości godziwej zawartym w MSR 40, w państwach, gdzie nie opodatkowano sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych, nie muszą już ujmować odroczonego podatku od różnic przejściowych wynikających z zysków lub strat na wartości godziwej (chyba że założenie dotyczące sprzedaży zostanie odrzucone).

Powodem jest brak konsekwencji podatkowych wynikających z odzyskania całej wartości godziwej poprzez transakcję sprzedaży, niezależnie od tego, czy jednostka zamierza wykorzystywać nieruchomość do generowania dochodu z najmu w okresie poprzedzającym sprzedaż. W przypadku nieruchomości inwestycyjnej podlegającej amortyzacji zastosowanie zmienionego standardu spowoduje zmianę polityki rachunkowości. W przypadkach, kiedy w starej wersji standardu podatek odroczony związany

z nieruchomością inwestycyjną określano na podstawie oczekiwanego zwrotu wartości tej nieruchomości w toku jej użytkowania, wystąpi konieczność zmiany podstawy wyceny, chyba że założenie dotyczące odzyskania wartości bilansowej w transakcji sprzedaży zostanie odrzucone. Tam, gdzie zmiana do MSSF powoduje modyfikację podstawy wyceny ze znaczącym skutkiem, konieczne jest przekształcenie wartości z poprzedniego roku, ponieważ zmiany stosuje się w pełni retrospektywnie.

Znowelizowany MSR 19 (2011) „Świadczenia pracownicze”

Poprawki do MSR 19 oznaczają modyfikację sposobu rozliczania programów zdefiniowanych świadczeń i świadczeń związanych z rozwiązaniem stosunku pracy. Najważniejsza poprawka dotyczy rozliczania zmian programów zdefiniowanych świadczeń i aktywów programu. Znowelizowana wersja wymaga ujmowania zmian programów zdefiniowanych świadczeń i zmian wartości godziwej aktywów programu w chwili ich wystąpienia, co eliminuje „metodę korytarzową”, dopuszczalną w poprzednich wersjach MSR 19 i przyspiesza ujmowanie kosztów przeszłego zatrudnienia. Wszystkie zyski i straty aktuarialne należy ujmować bezpośrednio poprzez pozostałe całkowite dochody, tak aby składnik emerytalnych aktywów lub zobowiązań netto ujęty w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej odpowiadał pełnej wartości niedoboru lub nadwyżki wartości programu. Kolejna istotna zmiana dotyczy prezentacji zmian programów zdefiniowanych świadczeń i aktywów programu. Zmiany dzieli się na następujące kategorie:

- koszty zatrudnienia - ujmowane w wyniku finansowym, obejmują koszty bieżącego i przeszłego zatrudnienia oraz zyski lub straty z rozliczenia;
- odsetki netto - ujmowane w wyniku finansowym i obliczane przez zastosowanie stopy dyskonta z początku okresu sprawozdawczego do wartości netto składnika zobowiązań lub aktywów programu na początku każdego okresu rozliczeniowego;
- przeszacowanie - ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach i obejmujące aktuarialne zyski i straty związane ze zobowiązaniami z tytułu zdefiniowanych świadczeń, nadwyżkę faktycznego zwrotu z aktywów programu nad zmianami ich stanu spowodowanymi upływem czasu oraz ewentualną zmianą pułapu wartości aktywów.

W efekcie oczekiwanego zwrotu z aktywów programu nie uwzględnia się w wyniku finansowym, zaś dochód finansowy z aktywów programu jest ujmowany w ramach kosztów odsetkowych netto. Faktyczny zwrot powyżej lub poniżej obliczonego prawdopodobnego dochodu z aktywów programu ujmuje się jako element przeszacowania w pozostałych całkowitych dochodach.

Wartość godziwa aktywów programu

Choć wymogi dotyczące ujawniania informacji zawarte w MSSF 13 nie dotyczą programów zdefiniowanych świadczeń, w zakres standardu wchodzi wycena aktywów programu w wartości godziwej. Należy zatem rozważyć, czy metodologia określania wartości godziwej aktywów programu przyjęta przez jednostkę jest zgodna z nowymi wymogami, zwłaszcza jeżeli aktywa te nie są notowane na aktywnych rynkach. Może to powodować konieczność pozyskania dodatkowych informacji, niezbędnych do oceny stosowanych metod ustalania wartości godziwej.

Odsetki netto oblicza się na podstawie dochodu z wysokiej jakości obligacji. W przypadku programów dysponujących znaczną liczbą aktywów powoduje to zmniejszenie zysku jednostki, ponieważ zamiast prognozowanego zwrotu z aktywów netto (obliczanego zwykle z wykorzystaniem wyższego wskaźnika) stosuje się wartość odsetek netto.

Stopa dyskonta

Już od pewnego czasu występują trudności z identyfikacją dochodu z wysokiej jakości obligacji korporacyjnych, który można by wykorzystać do dyskontowania zobowiązań programów zdefiniowanych świadczeń, zwłaszcza w takich regionach jak strefa euro, gdzie liczba obligacji klasy AAA i AA zmniejszyła się drastycznie wskutek kryzysu. Zmodyfikowana wersja MSR 19 nie zmienia tej koncepcji ani nie oferuje dodatkowych wytycznych ułatwiających określenie odpowiedniej stopy dyskonta.

Komitet Interpretacyjny MSSF poświęcił tej kwestii kilka spotkań, zaś w listopadzie 2013 roku wydał decyzję programową, stanowiącą, że:

- termin „wysoka jakość” użyty w par. 83 MSR 19 odpowiada koncepcji bezwzględnej jakości kredytu, niepowiązanej z żadną grupą obligacji korporacyjnych;
- zmniejszenie liczby wysokiej jakości obligacji korporacyjnych nie powinno powodować zmiany koncepcji wysokiej jakości;
- metody i techniki stosowane przez jednostkę do ustalenia stopy dyskonta, tak aby odzwierciedlała ona dochód z wysokiej jakości obligacji korporacyjnych, nie powinny zmieniać się znacząco w poszczególnych okresach;
- stopa dyskonta stosowana do zobowiązania z tytułu zdefiniowanych świadczeń to zwykle znaczące założenie aktuarialne, które należy ujawnić zgodnie z par. 144.-145 MSR 19;
- określenie grupy wysokiej jakości obligacji korporacyjnych stosowanych jako podstawa wyliczenia stopy dyskonta wymaga subiektywnej oceny i może mieć znaczący wpływ na sprawozdanie finansowe jednostki. Wymaga to ujawnienia zgodnie z par. 122 MSR 1.

Kwestia ta nadal jest przedmiotem zainteresowania regulatorów rynków kapitałowych. ESMA oczekuje dalszego stosowania obligacji o ratingu AA i AAA, zaś AMF stwierdza, że firmy nie powinny zmieniać bieżących praktyk, ponieważ w strefie euro rynek wysokiej jakości obligacji jest dobrze rozwinięty.

Poprawki do innych MSSF

Zmiany do MSSF 1 dotycząca pożyczek rządowych

Nowelizacja dopuszcza jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy na prospektywne zastosowanie MSR 39 lub MSSF 9 oraz Par. 10A MSR 20 „Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej” do rozliczania pożyczek udzielonych przez skarb państwa na dzień przejścia na MSSF.

Zmiana do MSSF 1 dotycząca działalności w warunkach silnej hiperinflacji

Zmiany dotyczące silnej hiperinflacji zawierają wytyczne do zastosowania przez jednostki w krajach wychodzących z hiperinflacji i dotyczą albo powrotu do stosowania MSSF w sprawozdaniach finansowych, albo zastosowania MSSF po raz pierwszy.

Zmiany do MSSF 7 dotyczące ujawnień nt. kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych

Zmiany do MSSF 7 wymagają od jednostek sprawozdawczych ujawnienia informacji dotyczących prawa kompensaty i związanych z tym ustaleń umownych (np. wymogów dotyczących księgowania zabezpieczenia) w odniesieniu do instrumentów finansowych objętych ważną umową ramową kompensaty lub inną umową o podobnym charakterze.

Zmiany do MSR 1 dotycząca prezentacji pozycji pozostałych całkowitych dochodów

Poprawki do MSR 1 wymagają dodatkowych ujawnień w sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów, obejmujących grupowanie pozycji pozostałych całkowitych dochodów na dwie kategorie:

- pozycje, które nie zostaną następnie przeniesione na wynik finansowy;
- pozycje, które zostaną przeniesione na wynik finansowy w momencie spełnienia określonych warunków.

Na tej samej podstawie alokuje się podatek dochodowy na pozycje pozostałych całkowitych dochodów.

Poprawki do MSSF – cykl 2009-2011

Doroczne poprawki obejmują nowelizację pięciu MSSF przedstawioną poniżej.

Standard	Zakres poprawek	Szczegóły
MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”	Ponowne zastosowanie MSSF 1	Jednostka może zastosować ponownie MSSF 1, jeżeli ostatnie sporządzone sprawozdanie finansowe nie zawierało jednoznacznego i bezwarunkowego oświadczenia o zgodności z MSSF, nawet jeżeli stosowała już ten standard w przeszłości.
	Koszty finansowania zewnętrznego	Koszty finansowania zewnętrznego skapitalizowane zgodnie z poprzednio stosowanymi zasadami rachunkowości przed datą przejścia na MSSF można rozliczać w czasie bez korygowania skapitalizowanej kwoty na dzień przejścia.
MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”	Doprecyzowanie wymogów dotyczących danych porównawczych	Jednostka ma obowiązek zaprezentować sprawozdanie z sytuacji finansowej na początek poprzedniego okresu (tzw. trzeci bilans) tylko wówczas, gdy retrospektywne zastosowanie zasad rachunkowości, przekształcenie lub reklasyfikacja istotnie wpływają na informacje zamieszczone w tym sprawozdaniu z sytuacji finansowej i nie musi sporządzać not objaśniających do trzeciego bilansu wymaganych przez MSR 8.
MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe”	Klasyfikacja wyposażenia związanego z serwisem	Części zamienne, sprzęt zapasowy i wyposażenie związane z serwisem należy klasyfikować jako rzeczowe aktywa trwałe, jeżeli spełniają definicję tych aktywów zamieszczoną w MSR 16; jeżeli nie, klasyfikuje się je jako zapasy.
MSR 32 „Instrumenty finansowe – Prezentacja”	Skutki podatkowe przekazania aktywów właścicielom instrumentów kapitałowych	Podatek dochodowy z tytułu przekazania aktywów właścicielom instrumentów kapitałowych oraz koszty transakcji kapitałowych należy rozliczać zgodnie z MSR 12.
MSR 34 „Śródroczna sprawozdawczość finansowa”	Śródroczna sprawozdawczość i dane segmentowe dotyczące sumy aktywów i zobowiązań	Sumę aktywów i sumę zobowiązań danego segmentu sprawozdawczego ujawnia się w śródrocznym sprawozdaniu finansowym tylko wtedy, gdy takie informacje są regularnie przekazywane członkom kierownictwa odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji, a od czasu wydania ostatniego sprawozdania finansowego w danym segmencie zaszła istotna zmiana.

Nowa interpretacja KIMSF 20 „Koszty usuwania nadkładu na etapie produkcji w kopalniach odkrywkowych”

KIMSF 20 dotyczy kosztów usuwania nadkładu ponoszonych w toku eksploatacji kopalni odkrywkowych („koszty usuwania nadkładu”). Zgodnie z interpretacją koszty tej działalności (tj. usuwania nadkładu), zapewniającej lepszy dostęp do wydobywanego surowca, ujmują się jako składnik aktywów trwałych (składnik aktywów z tytułu usuwania nadkładu) pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów, zaś koszty normalnej bieżącej działalności związanej z usuwaniem odpadów rozlicza się zgodnie z MSR 2 „Zapasy”.

Składnik aktywów z tytułu usuwania nadkładu ujmuje

się jako rozbudowę lub modernizację istniejącego składnika aktywów i klasyfikuje jako składnik aktywów materialnych lub niematerialnych, zależnie od charakteru składnika aktywów, do którego został zaliczony.

Nowe i zmienione MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE (MSSF UE) obowiązujące w odniesieniu do sprawozdań finansowych za rok zakończony 31 grudnia 2014 r. (z możliwością wcześniejszego zastosowania)

Paragraf 30 MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” wymaga od jednostek sprawozdawczych uwzględnienia i ujawnienia potencjalnych skutków wprowadzenia nowych i znowelizowanych MSSF, które zostały wydane, ale jeszcze nie weszły w życie.

Poniższa lista została opracowana na dzień 31 marca 2014 roku. Należy ujawnić również potencjalny wpływ zastosowania nowych i znowelizowanych MSSF wydanych przez RMSR po tej dacie, ale przed wydaniem sprawozdania finansowego. Konieczna jest również analiza wpływu przyjętych lokalnie regulacji, prowadzonych procesów regulacyjnych i prawnych na możliwość wcześniejszego zastosowania MSSF przez daną jednostkę.

Nowe standardy i interpretacje	Obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się (lub po tej dacie)	Zastosowanie	Nr Biuletynu MSSF
„Pakiet pięciu standardów” - MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe” - MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” - MSSF 12 „Ujawnienia na temat udziałów w innych jednostkach” - MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” (wersja z 2011 r.) - MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” (wersja z 2011 r.)	1 stycznia 2014 r.	Zastosowanie retrospektywne, z postanowieniami dotyczącymi okresu przejściowego (nowelizacja: Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 "Skonsolidowane sprawozdania finansowe", "Wspólne ustalenia umowne" i "Ujawnianie udziałów w innych jednostkach": postanowienia przejściowe)	5 / 2011 (czerwiec) 4 / 2012 (wrzesień)
Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 i MSR 27 dotyczące jednostek inwestycyjnych	1 stycznia 2014 r.	Retrospektywne z postanowieniami dotyczącymi okresu przejściowego.	2 / 2013 (kwiecień)
MSR 32 "Kompensata aktywów finansowych i zobowiązań finansowych"	1 stycznia 2014 r.	Retrospektywne	2 / 2012 (lipiec)
MSR 36 "Ujawnianie wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych"	1 stycznia 2014 r.	Retrospektywne	5 / 2013 (lipiec)
MSR 39 "Nowacja instrumentów pochodnych i kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń"	1 stycznia 2014 r.	Retrospektywne z postanowieniami dotyczącymi okresu przejściowego.	7 / 2013 (październik)

MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”

MSSF 10 zastępuje wymogi dotyczące konsolidacji podmiotu inwestycji, nad którym podmiot sprawozdawczy sprawuje kontrolę, ujęte uprzednio w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” poświęconą sprawozdaniom skonsolidowanym oraz SKI-12 „Konsolidacja – jednostki specjalnego przeznaczenia”. Nie zmienia się sam mechanizm konsolidacji ani sposób rozliczania utraty kontroli lub zmiany wielkości udziałów w jednostce zależnej (sposobu ujęcia). Zmianie ulegają wymogi dotyczące identyfikacji jednostki zależnej (momentu ujęcia). MSSF 10 jest jedyną podstawą konsolidacji dla wszystkich podmiotów, niezależnie od charakteru inwestycji i podstaw sprawowania kontroli. Definicja kontroli obejmuje trzy elementy:

1. władzę nad podmiotem,
2. ekspozycja na zmienne zwroty z inwestycji lub posiadanie praw do jego zmiennych zwrotów,
3. możliwość wywierania wpływu na wysokość zwrotów poprzez sprawowanie władzy nad tym podmiotem.

Władza oznacza, że inwestor posiada prawa umożliwiające mu kierowanie istotną działalnością, mającą znaczący wpływ na zwroty podmiotu inwestycji. Władza najczęściej wynika z posiadania praw głosu związanych z instrumentami kapitałowymi, ale może również być efektem innych postanowień umownych (np. przyznania potencjalnych praw głosu z opcji na akcje lub umowy dającej prawo do zarządzania działalnością podmiotu). Drugie kryterium dotyczy ekspozycji na zmienne zwroty podmiotu inwestycji, które mogą mieć wartość dodatnią lub ujemną. Kryterium trzecie dotyczy interakcji między władzą a ekspozycją, ponieważ nie wystarczy fakt posiadania władzy przez inwestora, musi on mieć możliwość korzystania z tej władzy, by kształtować zwroty z podmiotu inwestycji.

Zastosowanie MSSF 10 wymaga dokonania znaczących ocen subiektywnych dotyczących:

- identyfikacji „istotnej działalności” podmiotu inwestycji. Może to być szczególnie trudne w kontekście „jednostek specjalnego przeznaczenia”, których działalność jest zazwyczaj ograniczona;
- sprawdzenia, czy inwestor ma praktyczną możliwość egzekwowania prawa (tj. czy to prawo jest znaczące), czy też ma charakter „ochronny” (tj. jego celem jest wyłącznie ochrona interesów inwestora, ale nie daje władzy nad podmiotem inwestycji);
- sprawdzenia, czy podmiot inwestycji ma praktyczną możliwość jednostronnego kierowania istotną działalnością, nawet jeżeli nie posiada większości praw głosu (czasem sytuację taką określa się mianem „kontroli faktycznej”);
- sprawdzenie, czy podmiot podejmujący decyzje działa na własny rachunek (jako mocodawca) czy w imieniu innego podmiotu (jako agent). Problem ten może pojawiać się w różnych okolicznościach, również w branży zarządzania funduszami.

MSSF 10 wymaga od inwestorów wyważonej oceny wszystkich istotnych czynników i weryfikacji wniosków za każdym razem, gdy zmieniające się fakty i okoliczności wskazują na zmiany dowolnego elementu kontroli. Włączenie i wyłączenie podmiotu inwestycji z konsolidacji zależy od uzyskania lub utraty kontroli nad nim.

Jednostki inwestycyjne

Zgodnie ze zmianami do MSSF 10 jednostka inwestycyjna musi wyceniać udziały w swoich jednostkach zależnych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Aby zakwalifikować się jako jednostka inwestycyjna, podmiot musi spełnić określone kryteria. Jednostka inwestycyjna musi:

- pozyskiwać fundusze od jednego lub kilku inwestorów dla celów świadczenia im profesjonalnych usług zarządzania inwestycjami,
- zobowiązać się wobec tych inwestorów do inwestowania powierzonych funduszy wyłącznie w celu generowania zwrotów z tytułu przyrostu wartości kapitału, dochodu odsetkowego lub z obu tych źródeł,
- wyceniać wyniki zasadniczo wszystkich inwestycji w wartości godziwej.

MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”

MSSF 11 dotyczy identyfikacji i rozliczania wspólnych ustaleń umownych, zdefiniowanych jako „ustalenia, dzięki którym dwie lub więcej stron zyskują współkontrolę”. Współkontrolę definiuje się dalej jako „umownie przyjęty podział kontroli, występujący tylko wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań wymagają jednomyślnej zgody stron współkontrolujących.” Zgodnie z tą definicją, kontrola ma takie samo znaczenie, jak określono w MSSF 10. Zidentyfikowane ustalenie umowne należy sklasyfikować jako wspólne przedsięwzięcie lub wspólne działanie.

Rodzaj wspólnego ustalenia umownego	Cechy	Rozliczanie zgodnie z MSSF 11
Wspólne przedsięwzięcie	Strony wspólnego przedsięwzięcia mają prawo do jego aktywów netto.	Metodą praw własności – nie dopuszcza się stosowania metody konsolidacji proporcjonalnej.
Wspólne działanie	Strony wspólnego działania mają prawo do jego aktywów i ponoszą odpowiedzialność za pokrycie jego zobowiązań.	Każda strona ujmuje swoje aktywa i zobowiązania (w tym udział we wspólnych aktywach i zobowiązaniach) oraz przychody i koszty (w tym udział w przychodach ze sprzedaży wspólnego działania i we wspólnie ponoszonych kosztach).

Klasyfikacja jednostki jako wspólnego działania odpowiada sytuacji, w której jej aktywa i zobowiązania są faktycznie aktywami i zobowiązaniami uczestniczących stron. Dzieje się tak, kiedy wspólne ustalenie umowne nie ma formy oddzielnej spółki, ale działalność można zakwalifikować jako wspólne działanie nawet w przypadku istnienia takiej spółki, jeżeli:

- forma prawna osobnej spółki nie oznacza oddzielenia jej aktywów i zobowiązań od aktywów i zobowiązań stron;
- zgodnie z warunkami umowy, strony mają prawo do jego aktywów i ponoszą odpowiedzialność za pokrycie jego zobowiązań;
- na mocy innych faktów i okoliczności działalność wspólnego ustalenia umownego ma przede wszystkim na celu przekazanie jej efektów stronom umowy (daje im prawo do aktywów), a jego działalność zależy od ciągłości rozliczania jego zobowiązań przez te strony (co czyni je odpowiedzialnymi za ich pokrycie).

W tym kontekście „inne fakty i okoliczności” oznaczają najczęściej zobowiązania umowne stron do zakupu całej produkcji przedsiębiorstwa.

MSSF 12 „Ujawnianie na temat udziałów w innych jednostkach”

MSSF 12 to standard ustalający wymogi dotyczące ujawniania informacji o spółkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych ustaleniach umownych i niekonsolidowanych jednostkach strukturyzowanych. Wymogi te, zebrane w ramach standardu, zostały jeszcze rozszerzone.

Niekonsolidowane jednostki strukturyzowane

„Niekonsolidowane jednostki strukturyzowane” to nowe określenie jednostek, w których jednostka sprawozdawcza posiada udziały (ale nie sprawuje kontroli), a ich struktura sprawia, że prawa głosu i podobne do nich nie są czynnikiem decydującym o sprawowaniu nad nimi kontroli. Powszechnie określa się je jako „jednostki specjalnego przeznaczenia”.

MSSF 12 wymaga ujawniania informacji umożliwiających zapoznanie się z charakterem i zakresem zaangażowania jednostki sprawozdawczej w takie jednostki oraz ryzyka wynikającego z takiego zaangażowania.

Nowe wymogi poszerzają zakres ujawnień wymaganych w odniesieniu do udziałów w innych jednostkach o następujące kwestie:

- informacje o znaczących subiektywnych ocenach i założeniach poczynionych przy zastosowaniu MSSF 10 i MSSF 11 (np. wyjaśnienie sposobu sprawdzenia, czy jednostka sprawuje kontrolę nad podmiotem inwestycji, mimo że posiada mniejszościowe prawa głosu lub jak ustalono, że wspólne ustalenie umowne w formie oddzielnej spółki powinno być sklasyfikowane jako wspólne działanie);
- dodatkowe informacje dotyczące charakteru udziałów niesprawujących kontroli w jednostkach zależnych (w tym nazwę i krótkie informacje finansowe o poszczególnych jednostkach zależnych, w których występują znaczące udziały niesprawujące kontroli);
- streszczenie informacji finansowych dotyczących wszystkich ważniejszych wspólnych przedsięwzięć i jednostek stowarzyszonych.

Wymogi dotyczące ujawnień są skomplikowane, a zebranie niezbędnych informacji może wiązać się z dużym nakładem pracy.

Znowelizowany MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”

Zmodyfikowana wersja MSR 27 i MSR 28 obejmuje wymogi dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych i rozliczania udziałów w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach. MSR 28 wprowadza zmiany w mechanizmie rozliczania kapitału własnego, które stosuje się w określonych okolicznościach, takich jak zmiana struktury własnościowej i plany zbycia części inwestycji w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.

Zagadnienia regulowane przez „pakiet pięciu standardów” będą z pewnością obszarem szczególnego zainteresowania regulatorów, ponieważ pięć standardów wprowadza szereg nowych subiektywnych ocen, wykorzystywanych w procesie sporządzania sprawozdań finansowych, a także wymóg dotyczący ujawniania podstaw sformułowanych w nich wniosków.

Zmiany do MSR 32 dotyczące kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych

Zmiany do MSR 32 eliminują niejasności dotyczące zastosowania standardu w odniesieniu do wymogów kompensacyjnych. W szczególności doprecyzowano znaczenie sformułowania „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot” oraz „jednoczesnej realizacji składnika aktywów i wykonania zobowiązania”.

Zmiany do MSR 36 „Ujawnianie wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych”

Zmiany:

- Eliminacja wymogu ujawniania wartości odzyskiwalnej ośrodka generującego przepływy pieniężne (lub grup takich ośrodków), do której alokowano znaczącą część wartości firmy lub aktywów niematerialnych w okresach, w których nie ujęto ani nie odwrócono odpisów z tytułu utraty wartości (wymóg ten został przypadkowo wprowadzony w ramach zmian związanych z wydaniem MSSF 13).
- Wprowadzenie dodatkowych wymogów dotyczących ujawniania informacji o aktywach, dla których ujęto lub odwrócono odpisy z tytułu utraty wartości i których wartość odzyskiwalną oblicza się jako wartość godziwą pomniejszoną o koszty zbycia.

Zmiany do MSR 39 dotycząca nowacji instrumentów pochodnych

Poprawka zakłada możliwość dalszego stosowania rachunkowości zabezpieczeń (zgodnie z MSR 39 oraz rozdziałem MSSF 9 dotyczącym rachunkowości zabezpieczeń) w przypadku odnowienia zabezpieczającego instrumentu pochodnego w taki sposób, że jego stroną staje się centralny kontrahent, a także spełnienia określonych warunków.

Nowe i zmienione MSSF niezatwierdzone do stosowania w UE

Paragraf 30 MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” wymaga od jednostek sprawozdawczych uwzględnienia i ujawnienia potencjalnych skutków wprowadzenia nowych i znowelizowanych MSSF, które zostały wydane, ale jeszcze nie weszły w życie.

Poniższa lista została opracowana na dzień 31 marca 2014 roku. Należy ujawnić również potencjalny wpływ zastosowania nowych i znowelizowanych MSSF wydanych przez RMSR po tej dacie, ale przed wydaniem sprawozdania finansowego. Konieczna jest również analiza wpływu przyjętych lokalnie regulacji, prowadzonych procesów regulacyjnych i prawnych na możliwość wcześniejszego zastosowania MSSF przez daną jednostkę.

Nowe standardy i interpretacje	Obowiązują w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się (lub po tej dacie) dla MSSF w wersji globalnej	Zastosowanie	Nr Biuletynu MSSF
MSSF 9 „Instrumenty finansowe”	Nie ustalono jeszcze terminu*	Retrospektywnie z postanowieniami dotyczącymi okresu przejściowego.	10 / 2009 (listopad) 10 / 2010 (listopad) 1 / 2014 (marzec)
MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”	1 stycznia 2016 r.	Retrospektywnie	zostanie opublikowany wkrótce
Zmiany do MSR 19 - Programy określonych świadczeń: składki pracownicze	1 lipca 2014 r.	Retrospektywnie	1 / 2014 (marzec)
KIMSF 21 „Opłaty publiczne”	1 stycznia 2014 r.	n/a	5 / 2013 (lipiec)
Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)	1 lipca 2014 r.	Retrospektywnie	zostanie opublikowany wkrótce
Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)	1 lipca 2014 r.	Retrospektywnie	zostanie opublikowany wkrótce

* W chwili publikacji rozdziału MSSF 9 poświęconego rachunkowości zabezpieczeń ze standardu usunięto termin obowiązkowego zastosowania przypadający 1 stycznia 2015 roku. RMSR zdecydowała tymczasowo, że MSSF 9 wejdzie w życie najwcześniej w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub po tej dacie.

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Projekt zastąpienia MSR 39 podjęto w odpowiedzi na globalny kryzys finansowy i podzielono na etapy. Niektóre z nich już zakończono, inne są jeszcze w toku.

Etap zakończony	Podstawowe zmiany w porównaniu do MSR 39
Klasyfikacja i wycena (wydane w listopadzie 2009, skorygowane w październiku 2010) • Aktywa dłużne klasyfikowane w zależności od warunków umownych i modelu działalności jednostki, która je posiada. • Inwestycje kapitałowe wyceniane w wartości godziwej, dla których w chwili początkowego ujęcia podjęto nieodwracalną decyzję dotyczącą prezentacji w wartości godziwej w pozostałych całkowitych dochodach zamiast w wyniku finansowym. • Zmiany wartości godziwej zobowiązań finansowych sklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy ze względu na własne ryzyko kredytowe ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach.	• Wszystkie aktywa finansowe wyceniane po koszcie zamortyzowanym lub w wartości godziwej.
Ogólna rachunkowość zabezpieczeń (wydane w listopadzie 2013 roku) • Zwiększenie kwalifikowalności instrumentów zabezpieczanych. • Rozliczanie elementu wartości opcji i kontraktów forward w czasie przy mniejszej zmienności wyniku finansowego. • Kryteria kwalifikacji do rachunkowości zabezpieczeń, MSSF 9 wprowadza nowe zasady. • Modyfikacja zabezpieczenia i zaprzestanie stosowania rachunkowości zabezpieczeń. • Dodatkowe ujawnienia dotyczące rachunkowości zabezpieczeń.	• Zwiększenie kwalifikowalności instrumentów zabezpieczających.

Bieżące prace RMSR dotyczące instrumentów finansowych:

- Trwają prace nad modelem utraty wartości aktywów finansowych. Oczekuje się, że ostateczna wersja wymogów z tym związanych zostanie włączona do MSSF 9 w drugim kwartale 2014 roku.
- Kontynuowany jest projekt dotyczący zabezpieczeń w skali makro (obecnie odłączony od MSSF 9). Materiały do dyskusji powinny ukazać się w drugim kwartale 2014 roku.

MSSF 14 „Odroczone salda z regulowanej działalności”

Standard ten ma na celu umożliwienie podmiotom stosującym MSSF po raz pierwszy, a które obecnie ujmują odroczone salda z działalności regulacyjnej zgodnie z ich poprzednimi ogólnie przyjętymi zasad rachunkowości, kontynuację ujmowania tych sald po przejściu na MSSF.

Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze

Pomniejsze zmiany dotyczą zakresu zastosowania standardu do składek od pracowników lub osób trzecich płaconych na rzecz programów określonych świadczeń. Celem zmian jest uproszczenie rozliczania składek, które są niezależne od liczby przepracowanych lat pracy (np. składek pracowniczych obliczanych jako stały procent wynagrodzenia).

KIMSF 21 „Opłaty publiczne”

KIMSF 21 definiuje opłaty publiczne jako opłaty na rzecz rządu, z tytułu których jednostka nie otrzymuje żadnych dóbr ani usług. Zobowiązanie ujmuje się w momencie powstania rodzącego je zdarzenia. Zdarzenie rodzące zobowiązanie to działanie, które powoduje konieczność dokonania opłaty publicznej. Zwykle jest ono określone w przepisach nakładających obowiązek uiszczenia tej opłaty.

Poprawki do MSSF – cykl 2010-2012

Doroczne poprawki obejmują nowelizację siedmiu MSSF przedstawioną poniżej.

MSSF	Temat	Poprawka
MSSF 2 „Płatności na bazie akcji”	Definicja warunków nabycia uprawnień	Wprowadzono poprawki do Załącznika A do MSSF 2 „Definicje terminów”: (i) zmieniono definicję „warunków nabycia uprawnień” i „warunku rynkowego” oraz (iii) dodano definicje „warunku świadczenia” i „warunku obsługi”, poprzednio zawartych w definicji „warunków nabycia uprawnień”. Poprawki precyzują, że: - osiągnięcie celów może dotyczyć działalności jednostki sprawozdawczej lub innej jednostki z tej samej grupy (warunek nierynkowy) lub ceny rynkowej instrumentów kapitałowych jednostki sprawozdawczej lub innej jednostki z tej samej grupy (warunek rynkowy); - osiągnięcie celów może dotyczyć wyników osiągniętych przez jednostkę jako całość lub przez jej komórkę organizacyjną (np. oddział lub pracownika); - docelowy indeks na rynku akcji nie jest warunkiem nabycia uprawnień, ponieważ odzwierciedla nie tylko wyniki danej jednostki, ale i innych jednostek spoza grupy; - okres wyznaczony na osiągnięcie celu nie może przekraczać związanego z nim okresu świadczenia usługi; - aby stanowić cel do osiągnięcia (a nie warunek inny niż warunek nabycia uprawnień), warunek musi być bezpośrednio lub pośrednio powiązany z wymogiem świadczenia usługi; - warunek rynkowy to typ warunku działania, nie inny niż warunek nabycia uprawnień; - jeżeli kontrahent zaprzestanie świadczenia usługi w okresie nabywania uprawnień, oznacza to, że nie spełnił warunku świadczenia usługi, niezależnie od przyczyny. Poprawki obowiązują prospektywnie w odniesieniu do transakcji płatności na bazie akcji z dniem przyznania przypadającym 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

MSSF	Temat	Poprawka
MSSF 3 "Połączenia przedsiębiorstw"	Rozliczanie zapłaty warunkowej przy połączeniu jednostek	Poprawki precyzują, że zapłata warunkowa sklasyfikowana jako składnik aktywów lub zobowiązań wymaga wyceny w wartości godziwej na każdy dzień sprawozdawczy, niezależnie od tego, czy będzie mieć ona formę instrumentu finansowego wchodzącego w zakres MSSF 9 lub MSR 39, czy składnika aktywów/zobowiązań niefinansowych. Zmiany wartości godziwej (poza korektami z okresowej wyceny) ujemne się w wyniku finansowym. W związku z tym wprowadzono również zmiany do MSSF 9, MSR 39 i MSR 37.
		Poprawki mają zastosowanie prospektywne i obowiązują w stosunku do połączeń jednostek o dacie przejścia przypadającej 1 lipca 2014 roku lub później, z możliwością wcześniejszego zastosowania.
	łączenie segmentów operacyjnych	Zgodnie z poprawkami jednostka musi ujawnić subiektywne oceny dokonane przez zarząd w procesie stosowania kryteriów łączenia segmentów operacyjnych, w tym opis połączonych segmentów operacyjnych oraz wskaźniki ekonomiczne uwzględnione przy podejmowaniu decyzji, czy dane segmenty posiadają „podobne cechy ekonomiczne”.
MSSF 8 „Segmenty operacyjne”		Zmiany dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania.
	Uzgodnienie sumy aktywów segmentów sprawozdawczych do sumy aktywów jednostki	Poprawki precyzują, że uzgodnienie sumy aktywów segmentów sprawozdawczych do sumy aktywów jednostki przeprowadza się tylko wówczas, gdy ich kwoty są regularnie przedstawiane głównemu decydentowi operacyjnemu.
		Zmiany dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania.
MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”	Należności i zobowiązania krótkoterminowe	Do „Uzasadnienia wniosków” wprowadzono poprawki precyzujące, że wydanie MSSF 13 i związane z tym zmiany do MSR 39 i MSSF 9 nie uniemożliwiają niezdyktowanej wyceny należności i zobowiązań krótkoterminowych bez ustalonej na fakturze stopy odsetek, jeżeli efekt braku dyskonta nie jest znaczący.
MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe” oraz MSR 38 „Aktywa niematerialne”	Metoda przeszacowania: proporcjonalne przekształcenie kwoty umorzenia	Poprawki eliminują niespójności w rozliczaniu umorzenia przy przeszacowaniu składnika rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych. Wyjaśniają również, że wartość bilansowa brutto jest korygowana w sposób zgodny z metodą przeszacowania wartości bilansowej składnika aktywów, a kwota umorzenia stanowi różnicę między wartością bilansową brutto a wartością bilansową po uwzględnieniu skumulowanej utraty wartości.
		Zmiany dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania. Jednostka sprawozdawcza ma obowiązek stosowania poprawek do wszystkich przypadków przeszacowania aktywów ujmowanych w okresie rocznym, w którym stosuje się je po raz pierwszy, oraz w bezpośrednio poprzedzającym okresie rocznym. Jednostka może, ale nie musi, przekształcić wcześniejsze prezentowane okresy.
MSR 24 „Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych”	Kluczowy personel kierowniczy	Poprawki precyzują, że jednostka zarządzająca zapewniająca kluczowy personel kierowniczy jednostce sprawozdawczej jest stroną z nią powiązaną. Wobec tego jednostka sprawozdawcza musi ujawnić kwoty zapłacone lub należne jednostce zarządzającej z tytułu zapewnienia kluczowego personelu kierowniczego. Nie wymaga się jednak ujawniania składników tych kwot.
		Zmiany dotyczą okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie, z możliwością wcześniejszego zastosowania.

Poprawki do MSSF – cykl 2011-2013

Doroczne poprawki obejmują nowelizację czterech MSSF przedstawioną poniżej.

MSSF	Temat	Zakres prac
MSSF 1 „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy”	Znaczenie terminu „obowiązujące MSSF”	Do „Uzasadnienia wniosków” wprowadzono poprawki precyzujące, że jednostki stosujące MSSF po raz pierwszy mogą, choć nie muszą, stosować nowy MSSF, który jeszcze nie obowiązuje, jeżeli dopuszcza się jego wcześniejsze zastosowanie. Jeżeli jednostka zdecyduje się na takie wcześniejsze zastosowanie, musi stosować nowy MSSF retrospektywnie we wszystkich prezentowanych okresach, chyba że MSSF 1 dopuszcza zwolnienie lub danego przypadku dotyczy wyjątek od tej reguły.
MSSF 3 „Połączenia przedsiębiorstw”	Zakres zwolnień dotyczących wspólnych przedsiębiorstw	Zmieniono rozdział poświęcony zakresowi i sprecyzowano, że MSSF 3 nie dotyczy ujęcia rachunkowego tworzenia wspólnych ustaleń umownych wszelkiego typu w sprawozdaniach finansowych sporządzanych przez te wspólne jednostki.
MSSF 13 „Wycena w wartości godziwej”	Zakres zwolnień dotyczących portfela (par. 52)	Zakres zwolnień portfela przy wycenie grupy aktywów i zobowiązań finansowych netto w wartości godziwej zmieniono i doprecyzowano, że dotyczy to wszelkich umów wchodzących w zakres i rozliczanych zgodnie z MSR 39 lub MSSF 9, nawet jeżeli nie spełniają one definicji aktywów i zobowiązań finansowych zawartej w MSR 32. Zgodnie z zasadą początkowego zastosowania prospektywnego MSSF 13, poprawkę stosuje się od początku okresu rocznego, w którym po raz pierwszy zastosowano MSSF 13.
MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne”	Współzależności między MSSF 3 a MSR 40	MSR 40 został zmieniony – doprecyzowano, że standard ten i MSSF 3 „Połączenia przedsiębiorstw” nie wykluczają się wzajemnie i że można wymagać zastosowania obu naraz. Wobec tego, jednostka nabywająca nieruchomość inwestycyjną musi określić, czy (a) nieruchomość ta spełnia definicję nieruchomości inwestycyjnej zawartą w MSR 40; (b) czy transakcja spełnia definicję połączenia przedsiębiorstw zawartą w MSSF 3. Zmiany mają zastosowanie prospektywne do przejęć nieruchomości inwestycyjnych rozpoczętych 1 lipca 2014 r. lub po tej dacie. Zastosowanie wcześniejsze i przekształcenie poprzednich okresów dopuszcza się tylko pod warunkiem, że jednostka ma dostęp do wymaganych informacji.

2. MSSF – przegląd zagadnień branżowych.

Wspólne ustalenia umowne w sektorze badań klinicznych i farmaceutycznych

Niniejsza publikacja przedstawia niektóre z kluczowych zagadnień dotyczących zastosowania MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” przez podmioty prowadzące działalność w sektorze badań klinicznych i farmaceutycznych, a także spostrzeżenia oraz przykłady, które mogą okazać się przydatne w procesie wdrożenia tego standardu

MSSF 11 zastępujący MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach” oraz SKI 13 „Jednostki współkontrolowane – niepieniężny wkład wspólników” i mający zastosowanie w UE do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie, może wywierać znaczący wpływ na ujęcie księgowe wspólnych ustaleń umownych w sektorze badań klinicznych i farmaceutycznych. Wspólne ustalenia umowne są powszechne w tej branży z wielu

powodów, m.in. ze względu na możliwość rozszerzania oferty produktowej oraz uzyskiwania dostępu do nowych rynków i technologii. Mogą one przyjmować różną formę, w tym współpracy, porozumień o współpracy lub wspólnych ustaleń umownych. Określenie struktury takich ustaleń ma kluczowe znaczenie dla zrozumienia wymogów dotyczących ich ujęcia księgowego.

MSSF 11 może mieć wpływ na wyniki finansowe oraz wymogi operacyjne dotyczące wspólnych ustaleń umownych, na przykład:

Podsumowanie	Wskaźnik	Wpływ zastosowania metody praw własności zamiast metody proporcjonalnej
Zmiana subiektywnej oceny. MSSF 11 kładzie nacisk na prawa i obowiązki a nie na strukturę ustaleń umownych.	Zwrot z kapitału	Zmiana w ujęciu księgowym nie powinna mieć wpływu na wartość tego wskaźnika.
Zasady (polityka) rachunkowości. Jednostki ujmuje udziały we współkontrolowanych jednostkach zgodnie z metodą proporcjonalną pod MSR 31 będą zmuszone wprowadzić odpowiednie zmiany do przyjętych zasad (polityki) rachunkowości. Przeprowadzając ocenę klasyfikacji zgodnie z MSSF 11, kierownictwo jednostki powinno uwzględnić formę prawną, warunki umowne, a także inne fakty i okoliczności.	Rentowność	Zmiana może powodować wzrost lub spadek wartości wskaźnika, w zależności od wyniku wygenerowanego w ramach wspólnego przedsięwzięcia (względem grupy).
Dane finansowe. Brak możliwości zastosowania metody proporcjonalnej będzie miał wpływ na dane/ wskaźniki finansowe. Zastosowanie MSSF 11 może mieć również wpływ na jednostki, które obecnie nie stosują metody proporcjonalnej konsolidacji zgodnie z MSR 31.	Rotacja majątku	Zmiana spowoduje obniżenie wartości ujawnianych przychodów oraz sumy aktywów. Ostateczny wpływ na wartość wskaźnika będzie uzależniony od zmian wartości przychodów oraz aktywów w ujęciu bezwzględnym oraz względnym.
	Dźwignia finansowa	Zmiana może powodować wzrost lub spadek wartości wskaźnika, w zależności od wyniku wygenerowanego w ramach wspólnego przedsięwzięcia (względem grupy).

Czym są wspólne ustalenia umowne?

MSSF 11 nie modyfikuje zawartej w MSR 31 definicji „wspólnych ustaleń umownych”, zgodnie z którą są to ustalenia, nad którymi co najmniej dwie strony sprawują współkontrolę. O współkontroli można mówić w przypadku, gdy podejmowanie decyzji dotyczących strategicznej działalności, tj. takiej, która wywiera znaczący wpływ na zwroty osiągnięte w związku z realizacją ustaleń umownych, wymaga jednomyślnej zgody stron współkontrolujących. Z kolei termin „kontrola” użyty w definicji „współkontroli” ma znaczenie nadane mu w MSSF 10 „Skonsolidowane

sprawozdania finansowe” (standard, którego publikacja zbiegła się w czasie z ogłoszeniem MSSF 11 i którego data wejścia w życie jest taka sama jak w przypadku MSSF 11).

Przykład

MSSF 11 przedstawia wytyczne służące ustaleniu, czy można mówić o współkontroli przyjmując założenie, że wszystkie strony lub grupa stron, sprawują kontrolę nad ustaleniami spełniającymi definicję zawartą w MSSF 10.

W przypadku wspólnych ustaleń umownych, strona sprawująca współkontrolę może uniemożliwić pozostałym stronom podejmowanie jednostronnych decyzji bez jej zgody. Załóżmy przykładowo, że mamy do czynienia z ustaleniami umownymi dotyczącymi przeprowadzenia prac badawczo-rozwojowych, produkcji oraz dystrybucji produktu farmaceutycznego.

Jeśli dwie strony ustaleń umownych, Spółka A i Spółka B, posiadają po 50% głosów w każdej fazie realizacji projektu, a zgodnie z ustaleniami umownymi do podejmowania decyzji dotyczących strategicznej działalności wymagane jest co najmniej 51% głosów, można przyjąć, że strony w sposób dorozumiany ustaliły, że będą sprawować współkontrolę, ponieważ decyzje dotyczące strategicznej działalności nie mogą być podejmowane bez zgody obu stron.

Jak pokazuje jednak kolejny przykład, nie wszystkie strony ustaleń umownych muszą sprawować nad nimi współkontrolę, aby łączące je stosunki można było uznać za wspólne ustalenia umowne.

Założmy, że ustalenia, o których mowa powyżej, zostały zmienione w taki sposób, że obecnie występują trzy strony – Spółka A, Spółka B oraz Spółka C. Spółka A posiada 50% głosów, podczas gdy Spółka B i Spółka C posiadają po 25% głosów każda. Zgodnie z ustaleniami umownymi pomiędzy Spółką A, Spółką B i Spółką C, do podejmowania decyzji dotyczących strategicznej działalności wymagane jest co najmniej 75% głosów. Mimo że Spółka A może blokować podejmowanie każdej decyzji, nie sprawuje kontroli nad ustaleniami umownymi, ponieważ do tego potrzebuje jeszcze zgody albo Spółki B, albo Spółki C. W tym przypadku, kontrola nad ustaleniami umownymi sprawowana jest przez wszystkie te spółki. Próg 75% głosów może jednak zostać osiągnięty na dwa sposoby (tj. Spółka A i Spółka B lub Spółka A i Spółka C). Aby spełnić definicję wspólnych ustaleń umownych, ustalenia dokonane przez strony powinny precyzować, które z nich muszą wyrazić jednomyślną zgodę na podejmowanie decyzji dotyczących strategicznej działalności.

Jak pokazuje kolejny przykład, w niektórych przypadkach ustalenia skonstruowane są w taki sposób, że wszystkim stronom przysługuje prawo głosu, ale decyzje dotyczące strategicznej działalności mogą być podejmowane jednostronnie.

Założmy, że powyższe ustalenia zostały zmienione w taki sposób, że Spółka A posiada 60%, Spółka B – 30% a Spółka C – 10% głosów. Ustalenia dotyczące praw głosu nie podlegają modyfikacjom w żadnej fazie realizacji projektu, a wszystkie strategiczne decyzje wymagają większości głosów. Ponieważ Spółka A może podejmować jednostronne decyzje bez udziału Spółki B i/lub Spółki C, dokonane przez nie ustalenia nie spełniają definicji wspólnych ustaleń umownych przedstawionej w MSSF 11 (w związku z czym nie mają zastosowania wymogi określone w tym standardzie).

Aby określić, czy Spółka A sprawuje kontrolę, konieczne byłoby zbadanie, czy spółka ta posiada ekspozycję na zmienne zwroty oraz czy może wywierać na nie wpływ zgodnie z MSSF 10.

Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

MSSF 11 określa dwa rodzaje wspólnych ustaleń umownych – wspólne działania oraz wspólne przedsięwzięcia – w odniesieniu do których mają zastosowanie odmienne modele ujęcia księgowego. Kluczowym czynnikiem odróżniającym je od siebie jest charakter praw przysługujących stronom oraz nałożonych na nie obowiązków. W przypadku wspólnego działania, strony (określane mianem „stron wspólnego działania”) posiadają prawa do aktywów oraz przyjmują odpowiedzialność za zobowiązania związane z ustaleniami umownymi. Z kolei w przypadku wspólnego przedsięwzięcia, strony (określane mianem „stron wspólnego przedsięwzięcia”) posiadają prawa do aktywów netto związanych z ustaleniami umownymi.

Zgodnie z MSSF 11, jeśli nie została powołana odrębna jednostka, wspólne ustalenia umowne klasyfikuje się jako wspólne działanie, ponieważ strony posiadają prawa do poszczególnych składników aktywów oraz przyjmują odpowiedzialność za poszczególne zobowiązania związane z ustaleniami. Odrębna jednostka to oddzielnie identyfikowalna struktura finansowa, w tym jednostka prawna lub jednostka utworzona na mocy odpowiedniej ustawy, bez względu na to, czy posiada osobowość prawną. Powyższa analiza jest zasadniczo zgodna z zastosowaniem MSR 31.

W przeciwieństwie jednak do MSR 31, rozróżnienie dokonane wyłącznie w oparciu o to, czy jest to jednostka prawna lub w oparciu o strukturę pozostaje bez wpływu na klasyfikację. Biorąc pod uwagę strukturę, MSSF 11 wyróżnia takie ustalenia, w których o rozróżnieniu decyduje określenie formy prawnej, warunków umownych oraz inne fakty i okoliczności. W wielu przypadkach, forma prawna odrębnej jednostki decyduje o jej indywidualnej analizie (np. aktywa i zobowiązania w ramach odrębnej jednostki nie stanowią aktywów i zobowiązań stron ustaleń umownych), co może wstępnie wskazywać, że wspólne ustalenia umowne są wspólnym przedsięwzięciem. Zdarza się również, że sam fakt istnienia odrębnej jednostki nie wpływa bezpośrednio na prawa i obowiązki stron związane z aktywami i zobowiązaniami. Aby określić, czy jednostka powinna być analizowana indywidualnie i na tej podstawie sklasyfikowana jako wspólne przedsięwzięcie lub wspólne działanie, konieczne jest zazwyczaj przeprowadzenie oceny odpowiednich faktów i okoliczności.

MSSF 11 przedstawia następujące wytyczne w zakresie czynników, które należy uwzględnić na potrzeby klasyfikacji wspólnych ustaleń umownych:

Forma prawna odrębnej jednostki

W przypadku wspólnych ustaleń umownych realizowanych za pośrednictwem odrębnej jednostki, inwestorzy mogą nie mieć możliwości oddzielenia stron ustalenia od takiej odrębnej jednostki, co wskazuje, że wspólne ustalenia umowne stanowią wspólne działanie. Jeśli jednak wspólne ustalenia umowne pozwalają oddzielić strony od odrębnej jednostki, nie oznacza to koniecznie, że jest to wspólne przedsięwzięcie, ponieważ warunki umowne lub inne fakty i okoliczności mogą mieć wpływ na prawa stron do aktywów i ich odpowiedzialność za zobowiązania związane ze wspólnymi ustaleniami umownymi.

Warunki umowne

Warunki uzgodnione przez strony wspólnych ustaleń umownych mogą anulować lub modyfikować prawa i obowiązki wynikające z formy prawnej jednostki. Przykładowo, strony mogą posiadać bezpośrednie prawa do aktywów oraz przyjmować odpowiedzialność za zobowiązania związane ze wspólnymi ustaleniami mimo że forma prawna jednostki wskazywałaby, że strony te mają prawa do aktywów netto a inwestorzy są zabezpieczeni przed bezpośrednią odpowiedzialnością za zobowiązania związane z ustaleniami. Taka sytuacja miałaby miejsce w przypadku, gdyby dokonane ustalenia umowne przewidywały, że wszystkie strony ponoszą bezpośrednią odpowiedzialność za roszczenia osób trzecich lub gdyby podział przychodów i kosztów był uzależniony od względnych wyników działań realizowanych przez strony.

Spostrzeżenia

W przypadku, gdy wspólne ustalenia umowne realizowane są za pośrednictwem odrębnej jednostki, konieczne jest przeprowadzenie dokładnej analizy warunków umownych w celu określenia, czy strony posiadają prawa do aktywów i przyjmują jednocześnie odpowiedzialność za zobowiązania, a co za tym idzie, dokonanie weryfikacji, czy ustalenia stanowią przykład wspólnego działania. Niezbędne jest zbadanie, czy warunki umowne dotyczące podziału aktywów oraz zobowiązań są istotne oraz wystarczające aby zmodyfikować lub anulować stosunek odrębności stron od praw i zobowiązań związanych ze wspólnymi ustaleniami umownymi wynikających z formy prawnej jednostki.

Przykładowo, uwzględniając formę prawną jednostki oraz inne fakty i okoliczności wymagane przez MSSF 11:

- ustalenia umowne, które modyfikują lub anulują prawa oraz obowiązki wynikające z formy prawnej jednostki i precyzują, że wszelkie udziały w aktywach, zobowiązaniach, kosztach i wydatkach związanych z ustaleniami podlegają podziałowi pomiędzy poszczególne strony tych ustaleń według określonych proporcji, powinny zostać sklasyfikowane jako wspólne działanie,
- ustalenia umowne, zgodnie z którymi wszelkie udziały w aktywach związanych z tymi ustaleniami podlegają podziałowi pomiędzy poszczególne strony według określonych proporcji, z zastrzeżeniem, że odpowiedzialność za zadłużenie i zobowiązania związane z ustaleniami ponosi odrębna jednostka, powinny zostać sklasyfikowane jako wspólne przedsięwzięcie.

Przykładowe warunki umowne, na które należy zwrócić uwagę w związku z klasyfikacją wspólnych ustaleń umownych:

Wskazujące na wspólne działanie	Wskazujące na wspólne przedsięwzięcie
Wszelkie udziały w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach podlegają podziałowi pomiędzy poszczególne strony według określonych proporcji.	Strony nie posiadają udziału w poszczególnych aktywach oraz ponoszą odpowiedzialność za wszelkie zobowiązania związane z ustaleniami umownymi.
Strony ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania związane z ustaleniami umownymi.	Zgodnie z ustaleniami umownymi, strony ponoszą odpowiedzialność wyłącznie do wysokości swoich środków zainwestowanych w te ustalenia.

Inne fakty i okoliczności

Jeśli zostanie utworzona odrębna jednostka, która może być oddzielona od stron wspólnych ustaleń, a warunki umowne nie wskazują, że ustalenia są wspólnym działaniem, strony powinny uwzględnić wszelkie inne istotne fakty i okoliczności na potrzeby klasyfikacji. Jeśli, przykładowo, tworzona jest odrębna jednostka, do której przenoszone są aktywa oraz zobowiązania związane ze wspólnymi ustaleniami umownymi, a zaangażowanym stronom przysługuje prawo do „zasadniczo wszystkich” korzyści ekonomicznych związanych z aktywami wspólnych ustaleń umownych (np. strony zobowiązują się do nabycia całej produkcji w ramach dokonanych ustaleń umownych) i stanowią one zasadniczo jedyne źródło przepływów pieniężnych związanych z działalnością realizowaną w ramach tych ustaleń, można przyjąć, że mamy do czynienia ze wspólnym działaniem. Jeśli jednak wspólne ustalenia umowne są w stanie wygenerować przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej z udziałem osób trzecich, ustalenia takie należy uznać za wspólne przedsięwzięcie ze względu na fakt, iż przejmują one ryzyko popytu, utrzymywania zapasów oraz kredytowe.

Spostrzeżenia

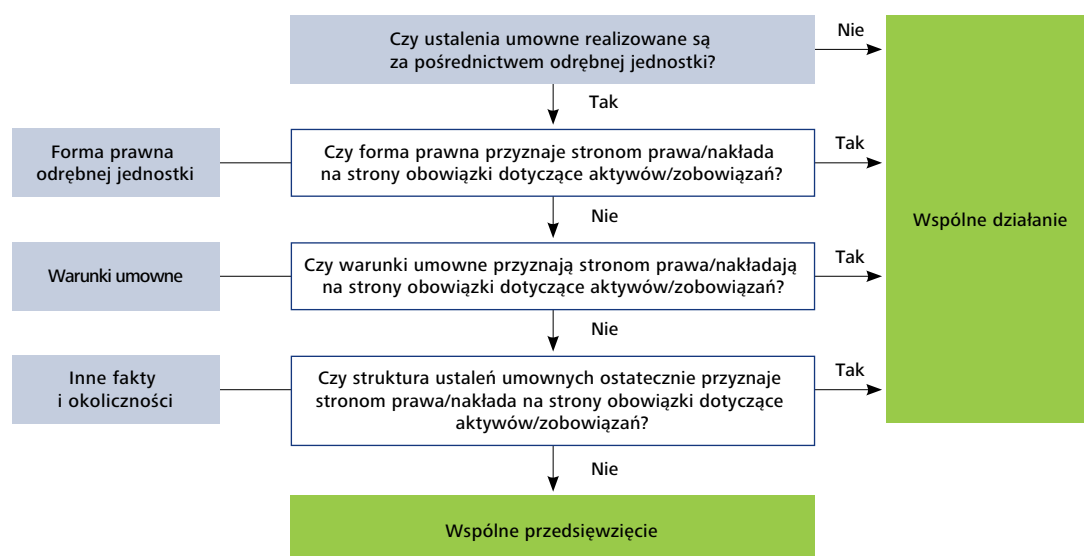
MSSF 11 nie precyzuje znaczenia określenia „zasadniczo wszystkie” w kontekście oceny, czy stronom ustaleń umownych przysługują prawa do zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych związanych z aktywami wykorzystywanymi na potrzeby tych ustaleń. Jeśli jednak zgodnie z ustaleniami stronom przysługuje prawo do objęcia co najmniej 90% produkcji zrealizowanej w ramach wspólnych ustaleń, należy uznać to za wystarczającą podstawę aby stwierdzić, że mają one prawo do zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych związanych z aktywami.

Zgodnie z MSSF 11, klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych do kategorii wspólnego działania uzależniona jest od tego, czy strony przyjmują odpowiedzialność za związane z ustaleniami zobowiązania, które mogą wynikać z obowiązku nabycia produkcji (nie tylko prawa, zamiaru i/lub oczekiwania), co z kolei sprawia, że strony wspólnych ustaleń umownych stanowią zasadniczo jedyne źródło przepływów pieniężnych umożliwiających kontynuację działań w ramach takich ustaleń. Podobnie jak w kontekście praw do korzyści ekonomicznych, określenie „zasadniczo” oznacza co najmniej 90% przepływów pieniężnych.

Ocenę mającą na celu określenie, czy stronom wspólnych ustaleń umownych przysługują prawa do „zasadniczo wszystkich” aktywów i czy stanowią one „zasadniczo” jedyne źródło przepływów pieniężnych związanych z działalnością realizowaną w ramach ustaleń umownych, należy przeprowadzić w momencie dokonania takich ustaleń i powtórzyć wyłącznie w przypadku zmiany praw przysługujących stronom w odniesieniu do aktywów lub zakresu ich odpowiedzialności za zobowiązania związane z ustaleniami umownymi. Ocena taka powinna uwzględnić oczekiwaną wielkość produkcji oraz koszty poniesione w całym czasie realizacji wspólnych ustaleń umownych (a nie tylko w bieżącym lub kolejnym okresie sprawozdawczym). Ponadto, należy wziąć pod uwagę cel oraz strukturę tych ustaleń.

Zgodnie z poniższym wykresem, określenie, czy wspólne ustalenia umowne spełniają definicję wspólnego przedsięwzięcia, wymaga uwzględnienia wszystkich istotnych czynników.

Wykres 1 – Klasyfikacja wspólnych ustaleń umownych

Kolejny przykład przedstawia sposób przeprowadzenia analizy na potrzeby klasyfikacji wspólnych ustaleń umownych.

Przykład

Spółka A niedawno zakończyła pierwszą fazę badań klinicznych nad obiecującym lekiem i poszukuje partnera, który przejąłby część ryzyka związanego z kolejnymi pracami badawczo-rozwojowymi oraz potencjalnych korzyści wynikających z wprowadzenia produktu na rynek. W związku z powyższym, Spółka A nawiązuje współpracę ze Spółką B, która przeprowadzi fazę drugą i być może fazę trzecią badań klinicznych oraz będzie odpowiedzialna za produkcję i dystrybucję produktu farmaceutycznego po uzyskaniu wymaganych zezwoleń. Spółka A zobowiązuje się pokryć 60% całkowitych wydatków na działalność badawczo-rozwojową w drugiej i trzeciej fazie, a Spółka B 40%. Każda strona transakcji przyjmuje odpowiedzialność za określone prace badawczo-rozwojowe oraz możliwą produkcję i dystrybucję wprowadzanego na rynek produktu farmaceutycznego, ujmując związane z tym koszty (i przychody po wprowadzeniu produktu na rynek) we własnych księgach rachunkowych (wspólne ustalenia umowne nie są realizowane za pośrednictwem odrębnej jednostki). Podczas realizacji drugiej i trzeciej fazy prac badawczo-rozwojowych, na koniec każdego okresu sprawozdawczego, strony przekazują sobie informacje dotyczące związanych z nimi kosztów oraz dokonują ich podziału w określonych wcześniej proporcjach. Po wprowadzeniu produktu na rynek, na koniec każdego okresu sprawozdawczego strony przekazują sobie informacje dotyczące sprzedaży netto oraz dokonują podziału przychodów w określonych wcześniej proporcjach. Wszelkie decyzje wymagają jednomyślnej zgody obu stron. Każda strona korzysta z własnych zasobów (aktywów, personelu) oraz zaciąga we własnym zakresie zobowiązania związane z realizacją niezbędnych prac badawczo-rozwojowych. Na potrzeby współpracy nie wyodrębnia się żadnych aktywów ani zobowiązań.

Przyjmując założenie, że sprawowana jest spółkontrola i nie została powołana odrębna jednostka, takie wspólne ustalenia umowne klasyfikuje się jako wspólne działanie, ponieważ strony posiadają prawa do poszczególnych składników aktywów oraz przyjmują odpowiedzialność za poszczególne zobowiązania związane z ustaleniami.

Jeśli jednak ustalenia realizowane są za pośrednictwem odrębnej jednostki, możemy mieć do czynienia z zupełnie inną sytuacją. Zakładając, że obie strony (Spółka A i Spółka B) alokują środki pieniężne do odrębnej jednostki utworzonej przez nie w celu prowadzenia prac badawczo-rozwojowych drugiej i trzeciej fazy, działania związane z ustaleniami będą raczej realizowane za pośrednictwem takiej jednostki, a nie odzwierciedlane w jednostkowych sprawozdaniach finansowych Spółki A lub Spółki B.

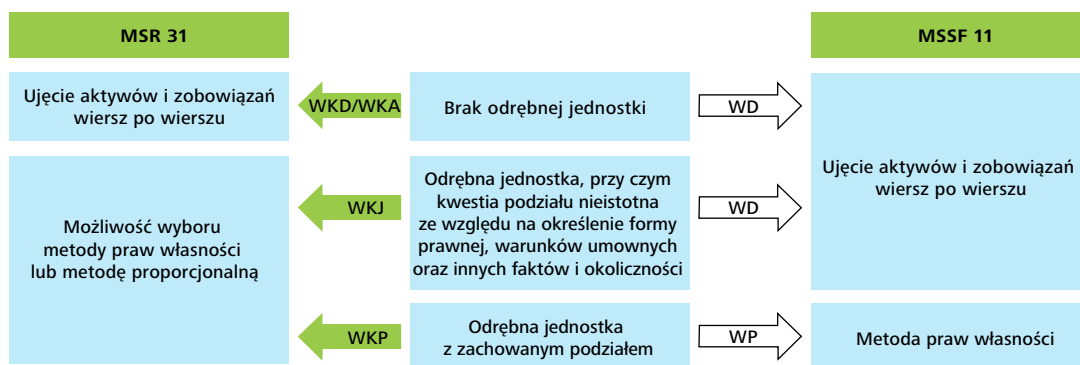
W zależności od charakteru odrębnej jednostki, strony mogą wyciągnąć inne wnioski dotyczące ujęcia księgowego. W przypadku, gdy odrębna jednostka nie jest spółką kapitałową (np. spółka osobowa), zazwyczaj przyjmuje się zasady rachunkowości mające zastosowanie do wspólnych działań (ponieważ w spółkach osobowych z nieograniczoną odpowiedzialnością zazwyczaj nie rozdziela się majątku i zobowiązań wspólników od majątku i zobowiązań spółki, a zamiast tego wspólnikom przysługuje prawo do aktywów oraz przyjmują oni odpowiedzialność za zobowiązania, co świadczy o tym, że mamy do czynienia ze wspólnym działaniem). Jeśli jednak odrębna jednostka jest spółką kapitałową, nie jest możliwe zastosowanie ujęcia księgowego właściwego dla wspólnego działania (ponieważ zgodnie z przepisami obowiązującymi w wielu krajach, spółka kapitałowa zakłada rozdzielenie stron od odrębnej jednostki, przyznając jednocześnie tym stronom prawa do aktywów netto, co świadczy o tym, że mamy do czynienia ze wspólnym przedsięwzięciem). Należy zwrócić uwagę na fakt, iż powyższa ocena nie może zostać przeprowadzona wyłącznie w oparciu o formę prawną odrębnej jednostki, która jest jednak przydatna w początkowej analizie praw i obowiązków stron. Jeśli jednak forma prawna wskazuje na to, że ustalenia umowne mają charakter wspólnego przedsięwzięcia, konieczna jest weryfikacja, czy prawa i obowiązki uzgodnione przez strony w zawartych przez nie ustaleniach umownych są zgodne z formą prawną odrębnej jednostki albo czy anulują lub modyfikują one prawa i obowiązki wynikające z tej formy. Należy również wziąć pod uwagę inne fakty i okoliczności, zgodnie z MSSF 11.

Skutki księgowe klasyfikacji wspólnych ustaleń umownych

Jeden z najważniejszych skutków zastosowania przepisów określonych w nowym standardzie dotyczy ujmowania wspólnych ustaleń umownych. Mimo że ujęcie księgowe wspólnych działań jest podobne do ujęcia przedstawionego w MSR 31, zgodnie z którym strona wspólnego działania ujmuje swój udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach oraz kosztach wiersz po wierszu (zgodnie z MSSF), nie istnieje już przewidziana w MSR 31 możliwość wyboru metody proporcjonalnej konsolidacji dla wspólnych przedsięwzięć. Zgodnie z MSSF 11, udziały we wspólnych przedsięwzięciach ujmuje się metodą praw własności.

Poniższy wykres przedstawia różnice w klasyfikacji wspólnych ustaleń umownych oraz modelach ujęcia księgowego pomiędzy MSR 31 oraz niedawno opublikowanym MSSF 11:

Wykres 2 – Porównanie ujęcia księgowego z MSR 31

Objaśnienia:

WKD / WKA: wspólnie kontrolowana działalność/wspólnie kontrolowane aktywa
 WKP: współkontrolowana jednostka
 WD: wspólne działanie
 WP: wspólne przedsięwzięcie

Jednostki prowadzące działalność w sektorze badań klinicznych i farmaceutycznych, które wcześniej ujmowały udziały we współkontrolowanych podmiotach zgodnie z metodą proporcjonalną, będą zmuszone dokonać ponownej oceny ich klasyfikacji oraz ujęcia księgowego.

Zastosowanie metody praw własności zamiast metody proporcjonalnej

Jednostki, które przyjmą metodę praw własności w miejsce stosowanej dotychczas metody proporcjonalnej, będą przedstawiać jedno saldo inwestycji netto oraz jeden wynik zamiast prezentacji poszczególnych pozycji wiersz po wierszu.

Poniżej przedstawiono najważniejsze skutki zastąpienia metody proporcjonalnej konsolidacji metodą praw własności w sprawozdaniu finansowym:

Tabela 1 – Skutki zaprzestania stosowania metody proporcjonalnej konsolidacji

Sprawozdanie	
Sprawozdanie z sytuacji finansowej	- Wartość aktywów rzeczowych, wartości niematerialnych oraz zobowiązań zmniejszy się, ponieważ prezentacja udziału strony wspólnego przedsięwzięcia w aktywach rzeczowych, wartościach niematerialnych, pozostałych aktywach oraz zobowiązaniach wiersz po wierszu zostanie zastąpiona prezentacją jednego salda inwestycji netto. - Wartość kapitału własnego może wzrosnąć w przypadku, gdy wartość zobowiązań przedsięwzięcia przekracza wartość jego należności. Zgodnie z metodą praw własności, jeśli udział inwestora w skumulowanych stratach wspólnego przedsięwzięcia przekracza jego udział w tym przedsięwzięciu, inwestor przestaje ujmować swój udział w kolejnych stratach, chyba że ma prawny lub zwyczajowy obowiązek pokrycia takiego deficytu. W przypadku metody proporcjonalnej konsolidacji, inwestor w dalszym ciągu prezentowałby swój udział w stratach w rachunku zysków i strat.
Rachunek zysków i strat/ sprawozdanie z całkowitych dochodów	- Zakres raportowanych danych ulegnie zmniejszeniu i obejmie wyłącznie ujmowany wcześniej udział jednostki w przychodach i kosztach wspólnego przedsięwzięcia. Zmniejszy się również saldo całkowitych przychodów i kosztów mimo że kwota łącznego zysku nie ulegnie zmianie. - Mogą też ulec zmianie wartości innych pozycji, w zależności od wyniku wygenerowanego w ramach wspólnych ustaleń umownych względem grupy. Przykładowo, zysk (strata) przed opodatkowaniem może się zmniejszyć w przypadku, gdy wspólne przedsięwzięcie ma zobowiązania podatkowe, które obecnie byłyby wykazywane przez wspólnika w pozycji zysku (straty) przed opodatkowaniem.
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Prezentowane salda przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej, inwestycyjnej i finansowej ulegną zmniejszeniu do wysokości ujmowanego wcześniej udziału we wpływach z tytułu wspólnego przedsięwzięcia.

Ujmowanie poszczególnych składników aktywów i zobowiązań zamiast stosowania metody proporcjonalnej

Nowe ustalenia mogą mieć również wpływ na jednostki, które wcześniej ujmowały swoje udziały we współkontrolowanych podmiotach z zastosowaniem metody proporcjonalnej a następnie uznały, że odpowiednia będzie ich klasyfikacja do kategorii wspólnych działań zgodnie z MSSF 11 (który wprowadza wymóg, aby strona wspólnego działania ujmowała swój udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach oraz kosztach wiersz po wierszu).

We Wnioskach Uzasadniających do MSSF 11, RMSR przedstawia jedną z możliwych różnic pomiędzy ujmowaniem aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów związanych z działalnością realizowaną w ramach wspólnego działania a metodą proporcjonalnej konsolidacji. Różnica ta wynika z faktu, że określone w ustaleniach umownych prawa i obowiązki jednostki w odniesieniu do aktywów, zobowiązań, przychodów i kosztów dotyczących wspólnego działania mogą nie odpowiadać jej udziałowi we własności takiego wspólnego działania. Zgodnie z MSSF 11, jednostka posiadająca udział we wspólnym działaniu jest zobowiązana do ujawniania aktywów, zobowiązań, przychodów oraz kosztów zgodnie ze swoim udziałem w aktywach, zobowiązaniach, przychodach oraz kosztach takiego wspólnego działania w oparciu o dokonane ustalenia umowne a nie na podstawie swojego udziału we własności takiego wspólnego działania.

Spostrzeżenia

W przypadku wspólnego działania (w tym wcześniejszej wspólnie kontrolowanej działalności, wspólnie kontrolowanych aktywów oraz niektórych współkontrolowanych jednostek), wymagane jest ujawnianie aktywów, zobowiązań, kosztów oraz przychodów i/lub względnego udziału jednostki w tych pozycjach. Wiele jednostek błędnie zakłada, że wspólne działania ujmowane są zgodnie z metodą proporcjonalną. Jak już wspominaliśmy, te dwie metody różnią się od siebie pod względem technicznym. Niejednokrotnie, strony wspólnego działania mogą dojść do wniosku, że zastosowanie zasad ujmowania wspólnego działania nie powoduje powstania w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym znaczących różnic w porównaniu z metodą proporcjonalną, zwłaszcza jeśli strona wspólnego działania posiada prawa do wszystkich aktywów oraz przyjmuje odpowiedzialność za wszystkie zobowiązania w takich samych proporcjach. Jeśli jednak prawa do aktywów oraz odpowiedzialność za zobowiązania zostaną ustalone w innych proporcjach, mogą wystąpić różnice pomiędzy ujmowaniem poszczególnych pozycji wiersz po wierszu a metodą proporcjonalną.

3. Skutki zmian projektu dotyczącego ryzyka leasingowego w sektorze energetycznym

Skutki zmian projektu w sektorze energetyki

Niniejsza publikacja poświęcona jest kwestiom wynikającym z propozycji standardu opublikowanym w maju 2013 roku, mającym szczególne znaczenie dla sektorów energetyki. Choć nie jest to ostateczna wersja standardu i jej treść może się znacząco zmienić, to warto na bieżąco zapoznawać się z konsekwencjami potencjalnego wdrożenia projektu standardu. Nie wyczerpuje to oczywiście wszystkich problemów wynikających z propozycji, w związku z którymi opracowujemy szczegółowe wytyczne, dostępne na stronie www.iasplus.com (tylko w angielskiej wersji językowej). W szczególności warto śledzić tymczasowo podjęte decyzje podczas spotkań Rad Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (ostatnie spotkanie odbyło się w Marcu 2014 roku).

Ujmowanie leasingu w bilansie, koszty poza EBITDA

Znowelizowana propozycja przedstawia dwie metody rozliczania leasingu. W przypadku stałej kwoty przyszłych opłat leasingowych, leasingobiorca ujmuje składnik aktywów i odpowiadające mu zobowiązania w bilansie, analogicznie jak w obecnym leasingu finansowym. W przypadku leasingu nieruchomości, leasingobiorca ujmuje koszt liniowo w jednej pozycji w rachunku zysków i strat, ale w przypadku innych umów leasingu amortyzację wykazuje się oddzielnie od odsetek z tytułu zobowiązania leasingowego.

Poza kilkoma wyjątkami, umowy leasingu rozliczane pozabilansowo ograniczają się do takich, które zawarto na okres do 12 miesięcy, przy założeniu, że wykorzystano możliwość ich przedłużenia. Może to spowodować znaczący wzrost wartości bilansowej pozycji leasingu.

W przeciwieństwie do obecnie obowiązujących zasad rozliczania operacyjnych kosztów leasingu, amortyzacja składnika aktywów niebędącego nieruchomością nie jest uwzględniana w EBITDA, co może mieć wpływ na kluczowe wskaźniki efektywności oraz na umowy zawierane z bankami. Składnik aktywów objęty leasingiem podlega również utracie wartości zgodnie z MSR 36 „Utrata wartości aktywów”. Wszelkie związane z tym odpisy są również wyłączone z EBITDA.

Streszczenie

- Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości wydała w zeszłym roku projekt standardu dotyczącego rozliczania umów leasingu.
- Zgodnie z tym projektem, leasingobiorcy będą uwzględniać w bilansie więcej umów leasingu, ujmując zarówno składnik aktywów, jak i zobowiązanie z tytułu leasingu.
- Amortyzacja składnika aktywów niebędącego nieruchomością zostanie wyeliminowana z EBITDA.
- Zmieniła się definicja leasingu, która teraz dotyczy umów przenoszących kontrolę nad określonymi, możliwymi do zidentyfikowania składnikami aktywów. Przy określaniu, czy dana umowa spełnia nowe kryteria może zwiększyć się rola subiektywnej oceny, zwłaszcza jeżeli istnieje możliwość zamiany aktywów, a umowa dotyczy tylko ich części.
- RMSR opublikowała zmieniony projekt standardu dotyczącego rozliczania umów leasingu. Choć rozwiązano część problemów wskazanych w komentarzach do pierwotnej wersji projektu z 2010 roku (np. dotyczących definicji okresu leasingu czy ujmowania zmiennych opłat leasingowych), w niektórych przypadkach pojawiły się nowe kwestie wymagające starannej analizy, z pewnością nie udało się również wyeliminować wszystkich trudności.

Czy kategoria leasingu obejmie więcej rodzajów umów?

Zgodnie z obecnie obowiązującymi MSSF, KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing” określa, jakie testy należy przeprowadzić, by stwierdzić, czy tak jest. Wymogi zawarte w projekcie są podobne do obecnie obowiązujących, ale nie identyczne.

	KIMSF 4	Projekt
Kryteria stosowane do określania, czy dana umowa zawiera leasing	Zależą od wykorzystania danego składnika aktywów.	Zależą od „możliwego do zidentyfikowania składnika aktywów”.
	Przeniesienie prawa korzystania z danego składnika aktywów.	Prawo kontroli wykorzystania danego składnika aktywów.

Prawo do subsydiarnych aktywów

Projekt wprowadza koncepcję prawa dostawcy (tj. potencjalnego leasingodawcy) do „wymiany aktywów”. Prawo takie występuje, jeżeli nie ma potrzeby uzyskania zgody klienta i nie istnieją przeszkody (ekonomiczne lub o innym charakterze) uniemożliwiające dostawcy zastąpienie aktywów w leasingu innymi. Dalsze wytyczne precyzują, że w pewnych okolicznościach taka zamiana nie stanowi takiego prawa majątkowego, jeżeli np. następuje w związku z wadliwym działaniem danego składnika aktywów, jego modernizacją lub możliwością zamiany aktywów ograniczoną do przyszłości.

Koncepcja prawa do subsydiarnych aktywów ma ograniczyć rachunkowość leasingową do umów dających dostawcy ograniczoną możliwość wymiany aktywów w ramach wypełniania zobowiązań. Odpowiednim przykładem może być sytuacja, w której umowa dotycząca odbioru energii elektrycznej nie precyzuje, czy producent musi zaangażować własne składniki majątku, czy może wypełniać swe zobowiązania kupując energię z sieci.

Możliwe do wyodrębnienia elementy składnika aktywów objęte umową

Projekt jasno określa, że wyodrębniony element składnika aktywów uznaje się za możliwy do zidentyfikowania, ale część tego składnika, która nie jest fizycznie wyodrębniona, nie może być za taką uznana, chyba że zależy od niej „praktycznie cała” produktywność tego składnika aktywów. Może to mieć szczególne znaczenie w sektorze energetyki, na przykład w odniesieniu do umów dotyczących przepustowości rurociągu lub elektrowni, które mogą nie wejść w zakres projektu standardu.

„Kontrola użytkowania” a „prawo użytkowania”

Definicje zawarte w projekcie odnoszą się do „kontroli użytkowania” składnika aktywów, która może się różnić od definicji „prawa użytkowania” zawartej w KIMSF 4. Kontrola użytkowania składnika aktywów oznacza możliwość podejmowania decyzji dotyczących jego użytkowania, mających największy wpływ na wielkość uzyskiwanych z niego korzyści ekonomicznych, obejmujących sposób użytkowania tego składnika, jego eksploatację, osoby/jednostki prowadzące eksploatację itp. Ta zmiana akcentów może znacznie zwiększyć rolę subiektywnej oceny przy określaniu, czy dana umowa zawiera leasing.

Projekt przedstawia dwa przykłady oparte o umowę odbioru energii zawartą przez elektrownię, w ramach której klient zakupuje całą jej produkcję. Rozdziela się wyraźnie dwie sytuacje: taką, w której klient ma prawo do eksploatacji i utrzymania elektrowni (lub wyznaczenia do tego podwykonawcy) i taką, w której jego prawo podejmowania decyzji ogranicza się do instrukcji przesyłowych. W praktyce umowy dotyczące odbioru energii mogą określać sposoby prowadzenia działalności (np. cykle remontowe, liczbę cykli rozruchu/zatrzymania generatora itp.).

Prawo do zasadniczo wszystkich korzyści ekonomicznych

Ostateczny „test na obecność leasingu” zawarty w projekcie polega na sprawdzeniu, czy klient ma prawo do zasadniczo wszystkich potencjalnych korzyści ekonomicznych z tytułu użytkowania danego składnika aktywów w okresie obowiązywania umowy. „Korzyści ekonomiczne” to termin szeroki, ale nie obejmuje korzyści podatkowych związanych z prawem własności do danego składnika aktywów (choć obejmuje ulgi podatkowe związane z użytkowaniem odnawialnych źródeł energii). Wobec tego, w systemie, który nie przewiduje ulg podatkowych związanych z odnawialnymi źródłami energii, w związku z czym korzyści czerpie podmiot generujący, umowa o odbiorze energii może nie spełnić kryteriów uznania jej za leasing.

Najważniejsze kwestie do dyskusji

W sektorze energetycznym powstają pytania dotyczące klasyfikacji różnych rodzajów umów, jak na przykład:

- Czy umowa dotycząca użytkowania 75% przepustowości rurociągu daje klientowi prawa do „zasadniczo wszystkich” korzyści ekonomicznych z tytułu tego użytkowania? Wyciągnięte wnioski mogą różnić się od ustaleń poczynionych zgodnie z MSR 17, w którym rozważa się, czy dana umowa przenosi po prostu „większość ryzyka i korzyści”.
- Czy umowa dotycząca odbioru energii zapewnia klientowi odpowiedni poziom kontroli, tak że może on decydować o wykorzystaniu elektrowni?
- Czy ulgi związane z odnawialnymi źródłami energii zależą od wykorzystania i przypadają generatorowi, który nie przekazuje tej korzyści ekonomicznej użytkownikowi danego składnika aktywów?
- Czy umowa na odbiór mocy z dwóch z czterech bloków energetycznych dotyczy fizycznie wyodrębnionej części elektrowni, czy też ta część nie jest fizycznie wyodrębniona (bloki mogą być wyodrębnione fizycznie, ale inne niezbędne elementy oprzyrządowania mogą być wspólne)?

Obszary oddziaływania projektu

Kowenanty kredytowe	Sposób ujęcia składnika aktywów i zobowiązania może mieć wpływ na podstawowe wskaźniki bilansowe. Zmiany profilu kosztów mogą wpłynąć na warunki zawieranych umów w związku ze współczynnikiem pokrycia odsetek.
Kluczowe wskaźniki efektywności	Takie wskaźniki jak zwrot z kapitału czy skorygowane przychody (EBIT, EBITDA) mogą wzrosnąć dzięki eliminacji kosztów uwzględnianych uprzednio przy ich wyliczeniu.
Systemy sprawozdawczości	Systemy te będą musiały gromadzić wszystkie informacje, które według projektu mają stanowić podstawę obowiązkowych ujawnień.
Wynagrodzenie	Systemy wynagradzania zależne od wyników mogą ulec zmianie wskutek zmiany kluczowych wskaźników efektywności.
Koszt nabycia przyszłych zysków	Zmiana może znacząco wpłynąć na wskaźniki zysku, co z kolei może oznaczać zmiany w umowach z klauzulą dotyczącą wynagrodzenia warunkowego.
Podatki	Zmiana może znacząco wpłynąć na wskaźniki zysku, co z kolei może oznaczać zmiany w umowach z klauzulą dotyczącą wynagrodzenia warunkowego. Ujęcie leasingu w bilansie i profil związanych z tym kosztów mogą dodatkowo oddziaływać na podatki, choć zależy to od przepisów obowiązujących w poszczególnych krajach. Może to dotyczyć zarówno podatku bieżącego, jak i odroczonego po stronie leasingodawcy i leasingobiorcy.

Zasoby

1. Więcej informacji można znaleźć w publikacji Deloitte Biuletyn MSSF dostępnej na stronie www.deloitte.com/pl/mssf. Istnieje możliwość zapisania się na subskrypcję tego biuletynu, zawierającego informacje o kolejnych etapach prac nad projektem rozliczania leasingu prowadzonych przez RMSR. Zmodyfikowany projekt standardu znajduje się na stronie RMSR www.ifrs.org.

Nasze rozwiązania informatyczne w zakresie MSSF

Exante i Finevare to sprawdzone rozwiązania informatyczne Deloitte w zakresie MSSF. Zostały one zbudowane przez naszych ekspertów i są wynikiem ponad 9 lat doświadczeń we wdrażaniu zasad rachunkowości dla instrumentów finansowych zgodnie z MSSF, w szczególności: MSR 32, MSR 39, MSR 37, MSR 18, MSSF 9 oraz MSSF 13.

Exante and Finevare are solutions developed by Deloitte that support accounting in accordance with IFRS. They have been developed by our professionals and are result of over 9 year experience in implementation of financial instruments accounting principles according to IFRS, particularly IAS 32, IAS 39, IFRS 9 and IFRS 13.

Adam Kołaczyk
Partner w Dziale Zarządzania
Ryzykiem
odpowiedzialny za Finevare
akolaczyk@deloitteCE.com

Finevare – rozwiązanie MSSF dla banków

Finevare jest rozwiązaniem obsługującym najbardziej wymagające obszary rachunkowości MSSF w bankach:

- Utrata wartości i rezerwy (MSR 39, MSR 37),
- Zamortyzowany koszt (MSR 39, MSR 18),
- Wycena do wartości godziwej (MSR 39, MSSF 9, MSSF 13).

Rozwiązanie Finevare wdrażane jest jako dodatek do istniejącej architektury systemów w banku i zostało z sukcesem wdrożone w kilkunastu bankach, głównie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej.

Główne funkcjonalności Finevare:

EIR – Moduł efektywnej stopy procentowej

Moduł dokonuje kalkulacji efektywnej stopy procentowej (ESP) oraz wartości dyskonta/premii do rozliczenia w danym okresie raportowym. Moduł jest dostosowany do uwzględniania wpływu zdarzeń na kontrakcie powodujących przeliczenie ESP lub korektę amortyzacji.

FV – Moduł wyceny do wartości godziwej

Moduł wspiera wycenę do wartości godziwej bazującą na podejściu DCF. Wbudowane modele do prognozowania przepływów pieniężnych mogą być oparte na schematach spłat i przedpłat, modelach szkodowości, krzywych odzysków, modelach utylizacji i amortyzacji oraz krzywych dyskontowych.

IMP – Moduł do szacowania utraty wartości (impairment)

Moduł wspiera proces identyfikacji utraty wartości oraz wyceny ekspozycji indywidualnie istotnych. Funkcjonalność modułu w zakresie podejścia kolektywnego do szacowania utraty wartości oparta jest na szeregu modeli statystycznych do estymacji parametrów ryzyka (EAD, PD, LGD, CCF).

IRC – Moduł korekty przychodu odsetkowego

Moduł wyznacza korektę przychodów odsetkowych rozpoznawanych przez bank w systemach transakcyjno-rozliczeniowych do wartości przychodów odsetkowych wg MSR 39.

ACC – Moduł księgowy

W module utrzymywane są salda oraz generowane są polecenia księgowania (związane z modułami EIR, FV, IMP, IRC), które są następnie eksportowane w formie plików płaskich do systemu centralnego banku/księgi głównej.

Finevare – IFRS solution for banking book

Finevare is a solution for the three most challenging areas of IFRS accounting for banking book:

- Impairment and provisions (IAS 39, IAS 37),
- Amortized cost (IAS 39, IAS 18),
- Fair value measurement (IAS 39, IFRS 9, IFRS 13).

Finevare is designed as an add-on to the existing banking system architecture and has been successfully implemented in several banks, mainly in the Central-Eastern Europe.

Finevare - main functionalities:

EIR – Effective interest rate module

The module calculates effective interest rate (EIR) and discount/premium amortization for a given reporting period. The module handles specific contract events which result in an adjustment to the EIR or discount/premium amortization.

FV – Fair value module

The module supports fair value valuation based on a DCF approach. The embedded behavioural cash flows models may incorporate payment and prepayment patterns, impairment/default patterns, recovery curves, exposure utilization and amortization models and individual discount curves.

IMP – Impairment module

The module supports impairment identification process and further workflow related to evaluation of individually significant exposures. The module functionality related to collective assessment of impairment is based on statistical models of risk parameters estimation (EAD, PD, LGD, CCF).

IRC – Interest income correction module

The module calculates interest revenue according to IAS 39 and relevant the correction of the interest revenue recognized in the banking system.

ACC – Accounting module

The module keeps track of accounting balances and generates journal entries (related to EIR, FV, IMP, IRC modules), which are further exported as data flat files to the core banking system/General Ledger.

Dowiedz się więcej o Finevare:
www.finevare.com

Learn more about Finevare:
www.finevare.com

Exante – rozwiązanie MSSF dla przedsiębiorstw

Exante to system zarządzania ryzykiem finansowym wspierający następujące obszary:

- Wycena portfela instrumentów finansowych (MSR 39, MSSF 9, MSSF 13)
- Zautomatyzowane procedury związane z rachunkowością zabezpieczeń (MSR 39).

System Exante jest obecnie stosowany przez wiele polskich przedsiębiorstw.

Kluczowe funkcjonalności Exante:

Rejestracja parametrów transakcji pochodnych

System pozwala na rejestrację transakcji zawartych na rynkach: towarowym, walutowym i stopy procentowej.

Okresowe wyceny instrumentów pochodnych i ich księgowania

System dokonuje automatycznych wycen na każdy dzień roboczy. Wyceny bazują na średnich cenach rynkowych pozyskiwanych z serwisu Reuters i spełniają definicję wartości godziwej określonej w MSSF.

Określanie powiązań zabezpieczających

System umożliwia powiązanie pojedynczej transakcji lub portfeli transakcji finansowych do pozycji zabezpieczanych. Użytkownik otrzymuje dostęp do predefiniowanych strategii zabezpieczających, które są już sparametryzowane i dostosowane do jego wymagań.

Przeprowadzanie i dokumentacja testów skuteczności

System przeprowadza testy skuteczności metodą „dollar offset” lub metodą regresji liniowej. Wyniki testów są zapisywane w bazie danych, a użytkownik może śledzić te wyniki oraz ma zapewnioną pełną i poprawną dokumentację zgodną z MSR 39.

Generowanie poleceń księgowania

W przypadku rachunkowości zabezpieczeń konieczna jest ocena i pomiar skuteczności poszczególnych powiązań zabezpieczających. Exante automatycznie wylicza wartość skuteczną i nieskuteczną wszystkich powiązań zabezpieczających oraz przygotowuje odpowiednie polecenia księgowania, które mogą trafić do systemu księgowego.

Exante – Risk Solution for corporate entities supporting financial instruments accounting under IFRS

Exante is a financial risk management system supporting companies on following:

- Valuation of financial instruments portfolio (in accordance with IAS 39, IFRS 9, IFRS 13)
- Automated procedures supporting application of hedge accounting (IAS 39).

Exante is currently used by companies across many industries (i.e. energy, manufacturing, resources, mining, leasing).

Main Exante functionalities:

Registering derivatives parameters

The System captures derivatives in commodities, FX and interest rates markets.

Periodic valuation of derivatives and accounting of fair value

The System automatically calculates fair value at each market day. Valuations are based on average market prices derived from Reuters and comply with fair value definition from IFRS.

Defining hedging relationships

The System links transaction or transactions portfolios to hedged items. The User gets access to predefined (parameterized and customized) hedging strategies.

Testing effectiveness of hedge relationships

The System conducts effectiveness tests using dollar offset method or regression. Tests results are saved in database and the User can track them. Full documentation is prepared by the System in accordance with IAS 39.

Generation of postings to G/L

At the end of each accounting period Exante automatically prepares journal entries for accounting system. In case of hedge accounting it calculates effective and ineffective part of all hedging relationships and prepares appropriate postings.

Szymon Urbanowicz
Dyrektor w Dziale Zarządzania Ryzykiem
odpowiedzialny za Exante
surbanowicz@deloitteCE.com

Dowiedz się więcej o Exante:
www.exante-online.com

Learn more about Exante:
www.exante-online.com

Nasze publikacje i przydatne linki

Tytuł	Opis
	Biuletyn MSSF Cykliczna publikacja poruszających tematy związane z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej.
	Praktyczny przewodnik po MSSF / MSR 2014 Przewodnik zawiera streszczenia zapisów wszystkich MSSF z uwzględnieniem zmian w MSSF wydanych do końca października 2013 r. oraz porównanie z Ustawą o rachunkowości (PSR).
	Wzorcowe Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe 2013 według MSSF Wzór skonsolidowanego sprawozdania finansowego opracowany w celu zilustrowania ujawnień wymaganych przez Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) w kształcie zatwierdzonym przez Unię Europejską, dla sprawozdań finansowych sporządzanych za okresy rozpoczynające się w dniu 1 stycznia 2013 roku i później.
	Przewodnik po znowelizowanych standardach MSSF 3 i MSR 27 Niniejszy przewodnik poświęcony jest przede wszystkim sposobom rozliczania połączeń jednostek gospodarczych zgodnie z MSSF 3(2008). W odpowiednich miejscach zawiera on odniesienia do MSR 27(2008) – w szczególności w odniesieniu do definicji kontroli, rozliczania udziałów niesprawujących kontroli oraz zmian struktury własnościowej.
	Przewodnik po MSSF 8 Segmenty Operacyjne Publikacja przedstawia najważniejsze zasady związane z implementacją i zastosowaniem MSSF 8, wykorzystując liczne przykłady zastosowania poszczególnych rozwiązań zawartych w standardzie, jak również przykładowe formy prezentacji danych o segmentach operacyjnych.

Wszystkie powyższe publikacje można pobrać bezpłatnie na stronie Deloitte: www.deloitte.com/pl/mssf

Przydatne linki

MSSF

www.deloitte.com/pl/MSSF

Publikacje i aktualne informacje dotyczące MSSF

www.iasplus.com

Na tej stronie można znaleźć aktualne informacje dotyczące zmian w MSSF i KIMSF oraz praktyczne materiały źródłowe.

www.ifrs.org

Fundacja MSSF i Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR)

www.ifac.org

Międzynarodowa Federacja Księgowych (IFAC)

Polskie Standardy Rachunkowości

www.mf.gov.pl

Ministerstwo Finansów (MF)

www.knf.gov.pl

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF)

www.kibr.org.pl

Krajowa Izba Biegłych Rewidentów (KIBR)

www.skwp.org.pl

Stowarzyszenie Księgowych w Polsce (SKWP)

Deloitte

www.deloitte.com/pl/audyt

US GAAP

www.fasb.org

Amerykańska Rada ds. Standardów Sprawozdawczości Finansowej (FASB)

www.sec.gov

Amerykańska Komisja ds. Papierów Wartościowych i Giełd (SEC)

Unia Europejska

www.europa.eu

Unia Europejska (strona główna)

www.efrag.org

Europejska Grupa Doradcza ds. Sprawozdawczości Finansowej

www.fee.be

Europejska Federacja Księgowych

www.esma.europa.eu

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych

Dodatkowe informacje dotyczące usług, programów, szkoleń i publikacji

www.deloitte.com/pl

Deloitte Polska

www.deloitte.com

Deloitte Global

Członkowie Zespołu Technicznego Deloitte Audyt:

Piotr Sokołowski

Partner

E-mail: psokolowski@deloitteCE.com

Marcin Samolik

Starszy Menedżer

E-mail: msamolik@deloitteCE.com

Przemysław Zawadzki

Starszy Menedżer

E-mail: pzawadzki@deloitteCE.com

Krzysztof Supera

Menedżer

E-mail: ksupera@deloittece.com

Paweł Tendera

Menedżer

E-mail: ptendera@deloitteCE.com

www.deloitte.com/pl

Konferencja Deloitte i SEG

„Sprawozdawczość śródroczna spółek giełdowych MSSF – obecne i przyszłe wyzwania”

Warszawa, 7 maja 2014 r.
Sala Notowań GPW

7 maja 2014 roku w Sali Notowań GPW w Warszawie odbędzie się konferencja „Sprawozdawczość śródroczna spółek giełdowych MSSF – obecne i przyszłe wyzwania” organizowana przez Deloitte we współpracy ze Stowarzyszeniem Emitentów Giełdowych.

Eksperti Deloitte omówią bieżące zmiany w Międzynarodowych Standardach Rachunkowości, Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej oraz zmiany w VAT, które weszły w życie w 2014 r.

Stowarzyszenie Emitentów Giełdowych to prestiżowa, ekspercka organizacja dbająca o rozwój polskiego rynku kapitałowego oraz reprezentująca interesy spółek notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Służy środowisku emitentów wiedzą i doradztwem w zakresie regulacji rynku giełdowego oraz praw i powinności uczestniczących w nim spółek. Będąc organizacją ekspercką, zmierza do szerzenia i wymiany wiedzy umożliwiającej rozwój rynku kapitałowego i nowoczesnej gospodarki rynkowej w Polsce. Stowarzyszenie istnieje od 1993 roku, oferując pomoc i konsultacje dla spółek członkowskich w zakresie wymogów prawnych, regulacji rynku, relacji inwestorskich. Obecnie SEG skupia prawie 300 spółek notowanych na warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych oraz alternatywnym rynku NewConnect, reprezentujących ponad 80 proc. kapitalizacji emitentów krajowych.

Stowarzyszenie podejmuje prace na rzecz rozwoju rynku kapitałowego, głównie za pomocą działań regulacyjnych i edukacyjnych. Działania regulacyjne obejmują inicjowanie zmian prawnych oraz uczestniczenie w procesie legislacyjnym aktów prawnych dotyczących rynku kapitałowego. Dzięki temu możliwa jest dbałość o jakość regulacji, tak aby powstające przepisy w jak największym stopniu przyczyniały się do dalszego rozwoju rynku. W przypadku, kiedy obowiązujące regulacje nastroczają trudności interpretacyjnych, Stowarzyszenie podejmuje stosowne działania: wydaje rekomendacje (jak w przypadku nowych regulacji WZA), uzyskuje opinie właściwych organów (jak w przypadku regulacji dotyczących Komitetów Audytu) oraz uzyskuje opinie renomowanych kancelarii prawnych (praktycznie we wszystkich kwestiach dotyczących ogółu notowanych spółek). Ponadto SEG służy członkom wiedzą i doświadczeniem (także w ramach indywidualnych konsultacji) w sprawach związanych z notowaniem spółek na GPW.

Wdrożenie działań regulacyjnych odbywa się poprzez organizację seminariów i konferencji służących pogłębianiu wiedzy z zakresu relacji inwestorskich, ustawowych obowiązków informacyjnych, aspektów prawnych (nowelizacje aktów prawnych) czy też finansowych (zmiany w rachunkowości). W działalności szkoleniowej Stowarzyszenia udział bierze rocznie ok. 1700 uczestników podczas kilkunastu spotkań, jak również poprzez transmisję w czasie rzeczywistym. Jako promotor nowoczesnych rozwiązań SEG rekomenduje wykorzystanie komunikacji elektronicznej w rozwoju relacji inwestorskich oraz komunikacji z inwestorami. Wyrazem działań ukierunkowanych na poprawę komunikacji spółki z otoczeniem jest tworzenie repozytorium korporacyjnych plików video oraz zaangażowanie w publikację czatów giełdowych wykorzystywanych przez emitentów. Natomiast organizowany przez SEG Konkurs Złota Strona Emitenta ma istotny wpływ na rozwój relacji inwestorskich. Kryteria Konkursu określają kierunek modyfikacji zakresu merytorycznego stron wpływając na poprawę jakości witryn korporacyjnych.

Szeroki zakres działań edukacyjnych oraz czynny udział w tworzeniu prawa na rynku kapitałowym powoduje wiele korzyści dla spółek członkowskich, m.in.:

- dostęp do wysokiej jakości szkoleń, organizowanych w odpowiedzi na bieżące zapotrzebowanie spółek członkowskich SEG
- bezpłatny udział pracowników spółek członkowskich w seminariach, konferencjach i kongresach organizowanych przez SEG
- materiały edukacyjne i publikacje opracowywane przez SEG przekazywane bezpłatnie
- możliwość korzystania z doradztwa SEG, np.:
 - w formie rekomendacji,
 - w formie indywidualnej porady pracowników SEG,
 - w formie pośrednictwa w uzyskaniu opinii właściwego organu,
 - w formie opinii prawnych opracowywanych na zlecenie SEG
- możliwość spotkania i bezpośrednich konsultacji ze znanymi osobistościami rynku kapitałowego i ekspertami zajmującymi się tematyką istotną dla funkcjonowania spółek giełdowych
- bieżący dostęp członków SEG do informacji o ważnych dla spółek giełdowych zmianach w prawie oraz o pracach nad tworzeniem regulacji rynku kapitałowego

Ponadto Emitent przystępujący do Stowarzyszenia:

- bierze udział w forum wymiany informacji i doświadczeń, poprzez uczestnictwo w spotkaniach skierowanych do osób zatrudnionych w poszczególnych obszarach spółki: - członków Rad Nadzorczych, - członków Zarządów, - pracowników działów: księgowości, finansów, relacji inwestorskich oraz prawa i zarządzania ryzykiem etc.
- otrzymuje dostęp do specjalnych zasobów serwisu, w tym SEGnet – aktualnych aktów prawnych, opinii i konsultacji dotyczących rynku
- uzyskuje możliwości otrzymywania bezpłatnych raportów publikowanych we współpracy z audytorami, kancelariami prawnymi, Giełdą Papierów Wartościowych oraz innymi instytucjami rynku
- korzysta z możliwości podnoszenia poziomu wiedzy na temat zasad funkcjonowania rynku kapitałowego,
- posługuje się przywilejem używania logo Stowarzyszenia oraz formuły: „Spółka należy do Stowarzyszenia Emitentów Giełdowych” na drukach firmowych, w internecie i e-mail, w broszurach, biuletynach i pismach,
- ma możliwość zamieszczania danych korporacyjnych takich jako logo spółki i dane teleadresowe na stronie internetowej Stowarzyszenia.

Więcej na: www.seg.org.pl

Powyższa publikacja zawiera jedynie informacje natury ogólnej. Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Deloitte Global Services Limited, Deloitte Global Services Holdings Limited, Deloitte Touche Tohmatsu Verein, firmy członkowskie oraz podmioty stowarzyszone nie świadczą tym samym, ani nie przedstawiają w tej publikacji porad księgowych, podatkowych, inwestycyjnych, finansowych, konsultingowych, prawnych czy innych. Nie należy także wyłącznie na podstawie zawartych tu informacji podejmować jakichkolwiek decyzji dotyczących Państwa działalności. Przed podjęciem jakichkolwiek decyzji lub działań dotyczących kwestii finansowych czy biznesowych powinni Państwo skorzystać z porady profesjonalnego doradcy. Deloitte Touche Tohmatsu Limited, Deloitte Global Services Limited, Deloitte Global Services Holdings Limited, Deloitte Touche Tohmatsu Verein, firmy członkowskie oraz podmioty stowarzyszone nie ponoszą odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody wynikające z wykorzystania informacji zawartych w publikacji ani za Państwa decyzje podjęte w związku z tymi informacjami. Osoby korzystające z powyższej publikacji robią to na własne ryzyko i ponoszą pełną związaną z tym odpowiedzialność.

Deloitte świadczy usługi audytorskie, konsultingowe, doradztwa podatkowego i finansowego klientom z sektora publicznego oraz prywatnego, działającym w różnych branżach. Dzięki globalnej sieci firm członkowskich obejmującej 150 krajów oferujemy najwyższej klasy umiejętności, doświadczenie i wiedzę w połączeniu ze znajomością lokalnego rynku. Pomagamy klientom odnieść sukces niezależnie od miejsca i branży, w jakiej działają. 200 000 pracowników Deloitte na świecie realizuje misję firmy: stanowić standard najwyższej jakości.

Specjalistów Deloitte łączy kultura współpracy oparta na zawodowej rzetelności i uczciwości, maksymalnej wartości dla klientów, lojalnym współdziałaniu i sile, którą czerpią z różnorodności. Deloitte to środowisko sprzyjające ciągłemu pogłębianiu wiedzy, zdobywaniu nowych doświadczeń oraz rozwojowi zawodowemu. Eksperci Deloitte z zaangażowaniem współtworzą społeczną odpowiedzialność biznesu, podejmując inicjatywy na rzecz budowania zaufania publicznego i wspierania lokalnych społeczności.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednej lub kilku jednostek Deloitte Touche Tohmatsu Limited, prywatnego podmiotu prawa brytyjskiego z ograniczoną odpowiedzialnością i jego firm członkowskich, które stanowią oddzielne i niezależne podmioty prawne. Dokładny opis struktury prawnej Deloitte Touche Tohmatsu Limited oraz jego firm członkowskich można znaleźć na stronie www.deloitte.com/pl/onas